БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 160 (19.536). ● 1986 йил 10 июль, пайшанба ✦ Баҳоси 3 тийин.

ТАБИАТНИ ЭЪЗОЗЛАЙЛИК

Жамият билан табиат, инсон билан атроф-муҳитнинг ўзаро оқилона, уйғун таъсири халқ турмуши фаровонлигини, маданият даражасини яна ҳам ошириб боришда тобора муҳим аҳамият касб этмоқда. Бизнинг социалистик жамиятимиз табиатдан, унинг имкониятларидан тежаб-тергаб фойдаланиш, табиий ресурсларни сақлаш ва кўпайтириш учун курашда беқиёс намуна кўрсатмоқда.

Кейинги йилларда республикада табиат муҳофазасини янада яхшилашга қаратилган бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Ҳозирги пайтда оқинди сувларни тозалаш иншоотлари, айланма сув таъминоти системалари, чиқаётган газлардан зарарли моддаларни тутиб қолиш ва уларни зарарсизлантириш қурилмалари ишлаб турибди. Буларнинг ҳаммаси бир қанча шаҳарларда атмосфера ҳавоси муттасил яхшиланиб боришига, дарё ва бошқа сув ҳавзалари анча тозаланишига хизмат қилмоқда.

КПСС XXVII съездига партия Марказий Комитетининг Сиёсий докладида, ўн иккинчи беш йиллик ва, умуман, 2000 йилгача бўлган даврда мамлакатимизни иқтисодий ва социал ривожлантириш планларида табиатни муҳофаза қилиш ишини тобора яхшилаб боришга қаратилган катта-катта тадбирлар комплекси белгиланмоқда. Шуни айтиш кифояки, ўн иккинчи беш йилликда республикамизнинг ўзида шу мақсадларга 505 миллион сўм сарфлаш кўзда тутилган. Бу бир беш йилликнинг ўзида шу иш учун маблағ сарфлаш 64 миллион сўм кўпаяди, демакдир.

Лекин кўрилаётган чоралар асло етарли эмас. Аввало шуни айтиш керакки, бу борадаги тадбирлар саноатни, транспортни, қишлоқ хўжалигини жадал ривожлантириш суръатларидан орқада қолмоқда. Бир қатор партия комитетлари кадрларда атроф-муҳитнинг мусаффолигини сақлаш учун масъулиятни кучайтириш масаласига эътиборни сусайтириб қўйдилар.

Маҳаллий Советларнинг айрим ижроия комитетлари ўзларининг идоралар, ташкилотлар ва корхоналарнинг табиатни муҳофаза қилишга қаратилган тадбирларни амалга ошириш соҳасидаги фаолиятини мувофиқлаштирувчи ролидан етарли фойдаланмаётирлар.

Ўзбекистон ССР Саноат паррандачилиги давлат комитети, Маҳаллий саноат, Маиший хизмат кўрсатиш, Енгил саноат, Энергетика ва электрлаштириш министрликлари, Сув хўжалиги қурилиши давлат комитети шу мақсадлар учун ажратилаётган капитал маблағларни суст ўзлаштирмоқдалар. Кўпгина корхоналарни қуриш жараёнида табиатни муҳофаза қилиш иншоотларини барпо этиш ва ишга тушириш планларининг бажарилиши таъминланмаётир. Қорақалпоғистон АССР, Тошкент, Самарқанд, Фарғона, Навоий областларининг айрим партия, совет ва хўжалик органлари атроф-муҳитни муҳофаза қилиш тадбирларини амалга оширишда зарур изчиллик кўрсатмаётирлар.

Тор маҳкамачилик, манфаатлар гирдобида ўралашиб қолиш, расмиятчилик, ўзибўларчилик, бепарволик бу борадаги ишга тузатиб бўлмас зиён етказмоқда. Ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг учинчи сессияси «Табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонунининг қандай бажарилаётгани ҳақида»ги масалани қараб чиқди. Сессияда бу борада йўл қўйилаётган камчиликлар жиддий, принципиал танқид қилинди.

Министрликлар ва идоралар, совет ва хўжалик органлари чиқитсиз, кам чиқитли, ресурсларни тежайдиган технологияларнинг жорий этилишини таъминлашлари, айниқса, муҳимдир. Афсуски, Самарқанд, Олмалиқ, Янги Қўқон химия корхоналарини барпо этиш жараёнида худди шу масала эътибордан четда қолдирилди. Эндиликда эса мана шу корхона чиқиндиларининг табиатга, атроф-муҳитга етказаётган зарарини камайтириш ва бунга мутлақо чек қўйиш юзасидан амалий чоралар кўрилмаётир.

Қурилиш министрликлари ва ташкилотлари табиатни муҳофаза қилувчи объектларни барпо этишга муносабатни кескин ўзгартиришлари керак. Афсуски, ҳанузгача бундай иншоотларни ишга туширилаётган қувватларни барпо этишга қараганда суст тиклаш, белгиланган вақтида тўла фойдаланишга топширмаслик фактлари содир бўлмоқда. Кўпгина энг муҳим тозалаш иншоотларини ишга тушириш муддатлари ғоят чўзиб юборилмоқда. Натижада кўплаб корхоналарнинг чиқитлари табиатга зарар етказмоқда, сув ва ҳавони сезиларли булғамоқда.

Агросаноат комплексининг барча бўғинларида химикатлардан, минерал ўғитлардан фойдаланиш жараёнида ҳаво, ер ва сувнинг тозалигини сақлашни таъминлайдиган чоралар етарли даражада кўрилмаётир. Экинларни, боғ ва токзорларни зараркунандалардан ҳимоя қилишнинг такомиллаштирилган, бехатар усуллари ва методларини қўлланиш йўлида ҳамон суст иш олиб борилмоқда. Сабзавотчилик, боғдорчилик, узумчилик, ўрмончилик ва деҳқончиликнинг бошқа тармоқларида зараркунандаларга қарши курашнинг биологик методини қўлланиш даражасини кескин ошириш зарур.

«Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси республиканинг турли районларидан минерал ўғитларни сақлаш ва улардан фойдаланиш борасидаги қоидалар бузилаётганлиги тўғрисида ташвишли сигналлар олиб турибди. Колхоз ва совхозларда, йирик темир йўл узелларида минерал ўғитларни, химикатларни сақлаш учун мўлжалланган омборларни тезкорлик билан барпо этиш вазифаси изчил бажарилмаётир. Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети, унинг жойлардаги органлари бу борада тегишли тартиб ўрнатишга даъват этилгандирлар.

Республикада қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш ишлари кенг кўламда олиб борилаётир. Шу муносабат билан тупроқ эрозиясининг олдини олиш яна ҳам муҳим аҳамият касб этаётганлигини асло унутмаслик керак. Хўжалик органлари экин майдонлари нурашининг олдини олиш учун амалий чоралар кўришлари зарур. Бунинг учун иҳота дарахтзорлари барпо этишни кучайтирмоқ лозим.

Бугунги кунда ўсимлик ва ҳайвонот дунёсининг муҳофазаси яна ҳам актуаллик касб этаётир. Хўжалик органлари, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари қўриқхоналар тармоғини кенгайтириш, улардаги ишнинг сифат даражасини яна ҳам ошириш чораларини кўришлари керак.

Меҳнаткашларнинг экологик тарбияси бугунги куннинг муҳим вазифасидир. Табиатга, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсига меҳр — Ватанга меҳр, инсоннинг ўз истиқболига садоқат рамзи эканлигини асло унутмаслик керак. Бинобарин, оилада ва мактабда, меҳнат коллективида ва яшаш жойида табиат муҳофазаси масалаларини пропаганда қилишни кучайтириш лозим.

«Табиатни муҳофаза қилиш ишида фан-техника ютуқларидан йўл қўйиб бўлмас даражада суст фойдаланилмоқда, — деб кўрсатилди КПСС XXVII съездига партия Марказий Комитетининг Сиёсий докладида. — Бу борада иқтисодий, ҳуқуқий, тарбиявий характердаги янада қатъийроқ чора-тадбирларни кўрмоқ зарур. Биз, ҳозирги даврда яшаб турувчилар табиат учун, авлодлар олдида, тарих олдида жавобгармиз». Бу ғоят муҳим вазифани адо этиш — табиатнинг бокиралигини келгуси авлодлар учун сақлаб қолиш ғоят муҳим социал-сиёсий масаладир. Шу мақсадда мукаммал технология жараёнларига қатъият билан ўтиш, атроф-муҳитни ифлослантиришга олиб борувчи ҳар қандай вазиятни ишчанлик билан бартараф этиш лозим.

Табиат — ўз уйимиздир. Унинг орасталиги, мусаффолиги, покизалиги ҳар биримизга, ҳар биримизнинг эртанги кун олдидаги, келгуси авлодлар олдидаги масъулиятни чуқур ҳис этишимизга боғлиқ. Бинобарин, табиатни эъзозлаш, унинг кўркам жамолини гард юқтирмай сақлаб қолиш, унинг бойликларини тежаш ва кўпайтириш ҳар биримизнинг юксак гражданлик бурчимиздир.

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШУВ

Перудаги Куско шаҳри мэри Даниэль Федерико Эстрада Перес Самарқанд, Бухоро, Хива ва Тошкент шаҳарлари ҳаёти билан танишди. У меъморлик ёдгорликларини ва янги қурилиш районларини бориб кўрди. Меҳмон чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамияти активлари билан учрашди.

Самарқанд ва Куско биродарлашган шаҳарлар бўлиши ҳақидаги ҳужжат имзоланди.

(ЎзТАГ).

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА!

ОЗУҚА ЖАМҒАРИШ ҚИЗҒИН

Хоразм областида ем-хашак жамғариш ишлари қизғин олиб борилмоқда. Табиий ўт-ўланлар ва қамишларни ўришда Урганч ўрим агрегатлари заводи ишлаб чиқарган косилкалар қўл келмоқда. Бу корхона ҳали ёш. Шунга қарамай заводда тайёрланган техника воситалари республикамиздан ташқари Қозоғистон чўл ва ярим чўл зоналарида, Туркманистон яйловларида ва Тожикистоннинг тоғли районларида амалда синаб кўрилиб, яхши баҳоланди.

Суратларда: 1. Янгибозор районидаги Ҳамза номли колхоз деҳқонлари Урганч заводида тайёрланган косилкада қамиш ўришмоқда.

2. Корхонанинг моҳир токари Шоназар Эшматов иш устида.

Қ. Отаев фотолари (ЎзТАГ).

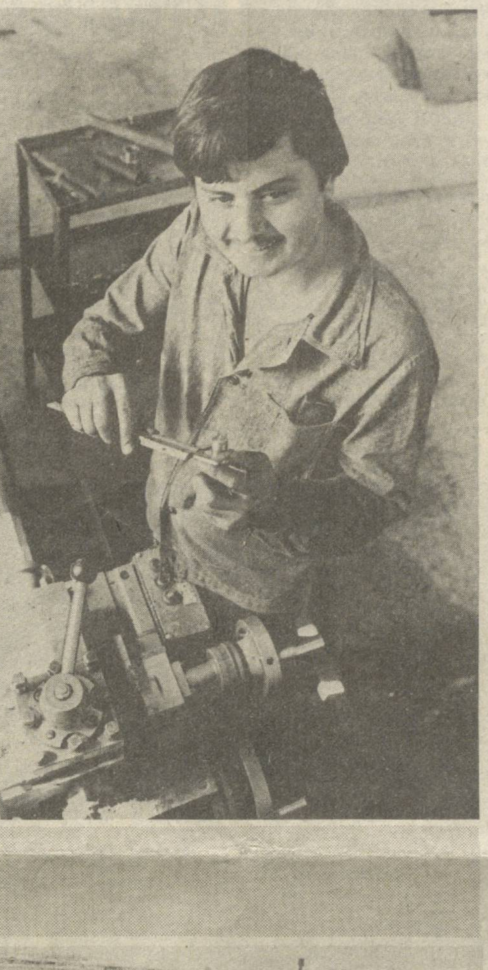

Сув танқислигини енгамиз

ДЕҲҚОН ОМИЛКОР БЎЛСА...

Хўжалигимиз деҳқонлари ўтган йилни ва умуман ўн биринчи беш йилликни муваффақиятли якунладилар. Районимиздаги бошқа колхоз-совхозларда пахта плани бажарилмай қолган оғир шароитларда ҳам деҳқонларимиз тадбиркорлик билан иш тутдилар, сўзларининг устидан чиқдилар. Айни кунларда КПСС XXVII съезди тарихий қарорларини амалга ошириш учун курашаётган коллективимиз 7000 тонна «оқ олтин» етиштириш ва ҳосилдорликни гектар ҳисобига 30 центнерга етказиш чораларини кўрмоқда.

Об-ҳаво қийинчиликларига қарамай, чигит экишни районда биринчилардан бўлиб якунладик. Асосий майдонларда чигит қисқа вақт ичида ундириб олинди. Бунга кўкламги дала ишларини пухта уюштириш, тупроқда нам тўплаш технологиясини қатъий амалга ошириш туфайли эришилди. Ёғингарчилик натижасида пайдо бўлган қатқалоқ ҳам тезлик билан юмшатилди. Айниқса, ўғит сепадиган мосламалардан, махсус бороналар ҳамда ротацион мотигалардан кенг фойдаланганимиз қўл келди. Мана энди тўртинчи комплекс ишловни ҳам якунлаяпмиз.

Деҳқонларимиз бу йилги мураккаб вазиятни ҳисобга олиб сувнинг ҳар томчисини олтиндан қиммат, деб билмоқдалар. Ирригаторлар, гидротехниклар, мироблар билан бирга ҳар қатра сувдан оқилона фойдаланиш учун курашмоқдалар. Колхозимиз аъзоларининг умумий йиғилишида бу масала атрофлича муҳокама этилиб, вегетация даврида обиҳаётдан самарали фойдаланиш тадбирларини белгиладик.

Энг аввало ҳар бир сувчи, далада ишловчининг сувдан фойдаланиш планига мувофиқ суғориш режимига қатъий риоя қилиши таъминланаётир. Коллектор-зовур сувларидан максимал даражада фойдаланиш, мавжуд 11 та насос қурилмасини тўла қувват билан ишлатиш чораларини кўрдик. 5 та артезиан қудуғи доимий ишлаб турибди. Яқин кунларда яна 2 та ана шундай қудуқни ишга туширамиз.

Сувчилар билан яккама-якка суҳбат ўтказиб, уларнинг сўзлари, маслаҳатларига катта эътибор бердик, иш шароитларини яхшиладик. Тажрибали сувчиларимиз вегетация даврида суғоришдан олдин 60-80 метр узунликда ўқариқлар олиш, қатор оралари 60 сантиметр бўлган пайкалларда жўяк оралатиб суғоришни йўлга қўйиш зарур, деган хулосага келдилар ва шундай иш тутяптилар. Суғориш группа усулида, барча ўқариқларга бир йўла сув оқизиш билан амалга оширилаётир. Суғориш 18-24 соат давом этяпти. Секундига оқадиган ҳар уч литр сув ҳисобига битта сувчи ажратилган.

Механизаторларимиз ҳам кўп йиллик тажрибаларини, маҳоратларини ишга солиб, сув камчиллигига қарши курашда мададкор бўлмоқдалар. Культиваторларнинг ишчи органларини тўғри ўрнатиш ҳисобига қатор ораларига ишлов бериш муддатини қисқартирдик, кичик бороналардан кенг фойдаланилмоқда.

Белгиланган барча турдаги минерал ўғитларни ерга солишни тугалладик, маҳаллий ўғитларни гектарига беш тонна ҳисобида азотли ўғитлар билан аралаштириб сепдик, асосий эътиборни ғўзани «шарбат» усулида суғоришга қаратдик.

Бу йилги шароит бутун имкониятни ишга солишга даъват этмоқда. Бирор-бир соҳа ҳам назардан четда қолмаслиги муҳимдир. Яқинда сувчиларни аттестациядан ўтказдик. Синов натижаларига қараб ҳақ тўлашни ташкил этдик. 8 та дала шийпонида улар учун қулай шароитлар муҳайё қилинди. Норқобил Ҳосилов, Суюн Исматов, Орзу Парчаев, Абдурасул Абдураимов бошлиқ бригадаларда бу ишлар, айниқса, ибратли амалга оширилмоқда.

Ҳозир ҳамма далада. Бош гидротехник А. Бердиев кеча-кундуз сув ташвиши билан нафас олса, касаба союз комитети раиси Д. Мўминов мусобақанинг ошкоралиги, таъсирчанлигини ошириш йўлларини қидиради. Халқ назоратчилари эса сувдан чиқарилган карталарни иш сифати ва ажратилган обиҳаётдан фойдаланиш коэффициентига кўра акт билан қабул қилиб олмоқдалар. Сувчиларнинг ишини баҳолаш мақсадида суғориш сифати талонлари жорий этилган.

Хуллас, сув танқислиги натижасида мураккаб шароит рўй берганига қарамай, хўжалигимиз деҳқонлари дадил одим ташлаяптилар. Шубҳа йўқки, съездлар йилида кўзлаётган хирмонимизни, албатта, тиклаймиз.

Х. САЪДИЕВ,
Большевик районидаги «Чимбойобод» колхозининг бош агрономи.

М. С. ГОРБАЧЕВНИНГ Ф. МИТТЕРАН БИЛАН МУЗОКАРАЛАРИ ДАВОМ ЭТТИРИЛДИ

8 июль куни Кремлда М. С. Горбачев билан Ф. Миттеран ўртасидаги якка-ма-якка музокаралар давом эттирилди.

Суҳбатдошлар халқаро вазиятни чуқур таҳлил этдилар, аввало қуролланиш пойгасини тўхтатиш ишида силжишга эришилмаётганлиги сабабли бу вазият ташвиш туғдирмоқда.

М. С. Горбачев вазиятнинг ечимини топиш ва уни яхшилаш йўлларини излаб, совет раҳбарлари бундан буён ҳам масъулият билан амалий тарзда ҳаракат қилаверишларини, томонларнинг баб-баравар хавфсизлигини эътиборга олиб, асосланган муросага келишга тайёрлигини таъкидлади. Совет раҳбарлари музокарадошларнинг ҳам шундай ёндашишларини кутадилар.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар томонидан оддий қурол-яроғларни ва қуролли кучларни қисқартириш юзасидан ўртага қўйилган таклифларга Ғарб мамлакатларининг муносабати тўғрисида фикрлашиб олинди. Европада ўртача радиусдаги Совет ва Америка ракеталарини тугатиш тўғрисида битимга эришиш имкониятларини муҳокама қилиш чоғида ядро қуролларининг умумий балансида француз кучлари хусусидаги масала кўтарилди.

М. С. Горбачев Чернобиль атом электр станциясидаги аварияга алоқадор проблемалар ҳақида ахборот берди. Ядро энергетикаси хавфсизлигини таъминлаш соҳасида икки томонлама ва халқаро ҳамкорликдан иккала томоннинг манфаатдорлиги изҳор этилди.

Мазмундор, рўй-рост ва хайрихоҳлик руҳидаги суҳбат иккала мамлакат раҳбарлари ўртасидаги шахсий мулоқотларнинг халқаро иқлимни соғломлаштириш учун, совет — француз ҳамкорлигининг умумий потенциалини мустаҳкамлаш учун катта аҳамиятга эга эканини яна бир бор тасдиқлади.

(ТАСС).

ДЎСТЛИК ВИЗИТИ БИЛАН

8 июль куни Франция Республикасининг Президенти Франсуа Миттеран рафиқаси билан ССР Иттифоқи Большой театридаги «Балет оқшоми» спектаклида ҳозир бўлди.

Марказий ложада КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев ва унинг рафиқаси меҳмонлар билан бирга бўлдилар.

Ложа тепасига Франция ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари илинган эди. Спектакль бошланишидан олдин оркестр иккала мамлакатнинг Давлат гимнларини ижро этди.

Франция раҳбари Кремль девори ёнидаги Номаълум солдат қабрига гулчамбар қўйди.

Президент «Нормандия — Неман» авиация полкининг ёдгорлик лавҳаси ёнига гулчамбар қўйди.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ РАИСИ ФРАНЦИЯ ПРЕЗИДЕНТИ БИЛАН УЧРАШДИ

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. А. Громико 8 июль куни Кремлда Франция Республикасининг Президенти Франсуа Миттеран билан учрашди.

Совет раҳбарлари актив ташқи сиёсат йўлини ўтказаётганликларини, халқаро иқлимни соғломлаштиришга, жаҳон ва Европа ишларида яхшилик сари бурилишга интилаётганликларини А. А. Громико таъкидлаб ўтди. Шу муносабат билан совет ташаббусларининг алоҳида аҳамияти уқтириб ўтилди. Гап аввало Совет Иттифоқи халқаро ҳамжамиятга таклиф этган конкрет мақсад тўғрисида — ядро қуролини ва оммавий қирғин қуролининг бошқа турларини шу асрнинг охиригача батамом тугатиш ҳақида бормоқда.

Франция Президентининг КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев билан учрашувлари вақтида бўлганидек, совет томонидан ҳозирги вақтда инсоният олдида ядро уруши хавфининг олдини олишдан, қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва қуролсизланишдан ҳам муҳимроқ вазифа йўқлигига ишонч изҳор этилди.

Ф. Миттеран ўз томонидан СССРнинг ядровий ва оддий қуролларни чеклашга оид таклифлари амалий характерга эга эканини таъкидлади ва бу таклифлар тегишли музокаралар чоғида келгусида ҳам актив муҳокама қилинсин, деган истакни билдирди.

Иккала томон шуни билдирдиларки, совет — француз сиёсий мулоқоти ва алоқаларининг янада ривожлантирилиши иккала халқнинг ўзаро ишончи ва дўстлигини кучайтириш ишига, Европа хавфсизлигини ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашга хизмат қилаверади. Франция Президентининг Совет Иттифоқига қилган бу галги визити чоғидаги фикрлашувлар ҳам шу мақсадга қаратилган.

Суҳбат самимийлик ва ҳамжиҳатликка интилиш вазиятида ўтди.

(ТАСС).

КРЕМЛДА СУҲБАТ

9 июль куни Кремлда СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков Франция Президенти Ф. Миттеран билан учрашди. Суҳбатда таъкидлаб ўтилдики, шу кунларда Москвада М. С. Горбачев билан Ф. Миттеран ўртасида ўтаётган музокаралар, шунингдек 1985 йилнинг октябрь ойида Парижда олий даражада ўтган Совет — Франция учрашуви бир қанча муҳим проблемалар юзасидан томонларнинг позициялари яқинлашувига яхши замин яратади, Европада хавфсизликни мустаҳкамлашга, Умумевропа ҳамкорлигини кенгайтиришга, умуман халқаро вазиятни соғломлаштиришга ёрдам беради.

Экономика, фан ва техника соҳасида икки томонлама Совет — Франция ҳамкорлигининг натижалари ва истиқболларига ижобий баҳо берилди. Н. И. Рижков таъкидлаб айтдики, КПСС XXVII съезди совет экономикаси олдига қўйган катта кўламдаги вазифаларни ҳал этиш Совет Иттифоқининг ташқи иқтисодий алоқаларидан, шу жумладан Франция билан алоқаларидан янада самарали ва оқилона фойдаланиш учун шароитлар яратади.

Иккала томон прогрессив формалардан фойдаланиш, амалий алоқалар ва ҳамкорлик, шу жумладан саноат ва савдо-сотиқ кооперациясидан, корхоналарни реконструкция қилиш ва уларни техника жиҳатдан қайта жиҳозлашдаги ҳамкорликдан, катта лойиҳаларни биргалашиб амалга оширишдан манфаатдор эканлиги изҳор қилинди. Бир қанча конкрет соҳаларда, шу жумладан атом энергетикаси ва агросаноат комплексида ўзаро манфаатли алоқаларни кучайтириш учун имкониятлар борлиги айтилди.

Томонлар илмий-техникавий алоқаларнинг мавжуд даражасидан мамнун эканликларини изҳор этдилар. СССР билан Франция фан ва техниканинг илғор марраларида турганликларини назарда тутиб, шу марраларни анча кенгайтиришга эришиш мақбул, деб топилди.

Суҳбат ишчанлик ва амалий вазиятда ўтди.

(ТАСС).

СССР ВА ФРАНЦИЯ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛАРИНИНГ СУҲБАТЛАРИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев билан Франция Президенти Ф. Миттеран ўртасида Москвада ўтказилаётган совет — француз музокаралари доирасида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе Франция ташқи ишлар министри Ж. Б. Рэмон билан суҳбатлар ўтказди. Суҳбатлар чоғида халқаро вазият ва совет — француз муносабатларининг бир қанча актуал масалалари ишчанлик ва амалий тарзда муҳокама қилинди.

(ТАСС).

АТЕИСТ ЛЕКТОРЛАРНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

«Билим» жамияти партия комитетлари ва ташкилотларининг атеистик мавзуда ишлайдиган штатли ва штатсиз лекторлари, шунингдек лекция пропагандаси ташкилотчиларининг республика зонал семинар-кенгашида КПСС XXVII съездининг қарорлари асосида атеистик тарбиянинг муҳим масалалари муҳокама қилинди. Зоналар бўйича Наманган, Урганч, Қарши, Самарқанд, Тошкентда ўтган семинар-кенгаш ишида икки мингга яқин киши қатнашди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Министрлар Советининг масъул ходимлари, таниқли олимлар семинар-кенгашда доклад қилдилар ва ахборот бердилар. Атеистик иш ва лекция пропагандасида орттирилган тажрибалар ўзаро баҳам кўрилди.

(ЎзТАГ).

ДЎСТЛИГИМИЗ МУСТАҲКАМЛАНАВЕРСИН

В. И. Ленин ва Сухэ-Батор асос солган совет—монгол қардошларча дўстлиги икки халқнинг буюк ютуғи бўлиб қолди. Тошкент жамоатчилиги вакилларининг 9 июль куни Монголияда Халқ революциясининг 65 йиллигига бағишлаб ўтказилган тантанали йиғилишида шу ҳақда гапирилди.

Йиғилишда сўзга чиққан нотиқлар Улуғ Октябрь таъсири туфайли Монголияни мустамлакачилик зулмидан озод қилиш мумкин бўлганлигини таъкидладилар. КПСС билан МХРП ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик совет — монгол муносабатларининг мустаҳкам пойдевори, бундан буёнги тараққиётнинг гаровидир.

Совет Иттифоқи билан Монголия Халқ Республикаси ўртасидаги кўп томонлама алоқалар йил сайин мустаҳкамланиб бормоқда. Бу алоқаларнинг ривожланиб боришига Ўзбекистон салмоқли ҳисса қўшмоқда. Республиканинг олий ўқув юртларида монгол йигит ва қизлари мамлакатга зарур бўлган ўнлаб касбларни ўрганмоқдалар. Қардош мамлакат вакиллари Ўзбекистон завод ва фабрикаларида совет касбдошларининг иш тажрибасини ўзлаштирмоқдалар. Ўзбекистон ССР билан МХР ўртасидаги маданий алоқалар йил сайин кенгаймоқда.

Йиғилиш В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалида бўлиб ўтди. Бу ерда Монголия Халқ Республикасига бағишланган фотосуратлар кўргазмаси ташкил этилди.

Тантанали йиғилишда МХРнинг Тошкентдаги бош консули Цэндсурэнгийн Буянтогтох нутқ сўзлади.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. С. Икромов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раисининг ўринбосари С. У. Султонова қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун Ўзбекистон Компартияси Наманган область комитети пропаганда ва агитация бўлими лекторлар группасининг раҳбари ўртоқ Ҳамидхон Набиевни Ўзбекистон ССР Олий Советти Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ВА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1986 ЙИЛ ИЮНЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА!

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҚАЙТА ҚУРИШ — ДАВР ТАЛАБИ

КОММУНИСТ ВА БЕШ ЙИЛЛИК

ИШЧИ ВИЖДОНИ

Заводимизнинг йиллик иш ҳажми салмоқдор: бу ерда 1500 та ҳайдов, 2300 та чопиқ тракторининг двигателлари капитал ремонт қилинади. Шунингдек, вентиляторлар, технологик тележкалар, сув насослари учун эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқарилади. Завод маҳсулотига нисбатан эътироз кўпайгани жиддий ташвиш туғдирмай қолмади. Партия ташкилоти ҳар бир ишда сифат ва самарадорлик бўлишини ўзининг доимий назоратига олди. Бу иш корхона коммунистлари муҳокамасига қўйилиб, ишни яхшилаш юзасидан улар билдирган таклиф ва мулоҳазалар умумлаштирилди, ҳар бир коммунист эса ўз атрофидаги ҳамкасбларининг ишини контрол қилиб борадиган бўлди. Корхона янги бинога кўчганлиги, коммунистларнинг қатъий талаби асосида ишлаб чиқаришнинг барча участкалари такомиллашган технологик ускуналар билан жиҳозланганлиги самарадорлик ва сифатда тубдан ўзгариш ясаш имконини берди.

Мен 1953 йилдан буён шу корхонада ишлайман. Коммунистман. Завод маркасининг обрўси, корхона шарафи учун сидқидилдан курашишни муқаддас бурчим деб биламан. Графикдан ўзиб ишлаш, беш йилликда икки беш йилликни бажариш ташаббусига қўшилган зарбдорлар сафида ўрним бор. Сифатни пасайтиришга ҳаққимиз йўқ. Буни тушуниб, ҳалол, виждонан меҳнат қилаётган ишлаб чиқариш илғорлари, сифат жонкуярлари корхонамиз коллективининг ифтихори бўлиб қолишган.

Шундай ишчилардан бири — механика цехи токари Владимир Алексеевич Филиппов. Коллективимизга келганига йигирма йил бўлган. Бу йигит ҳақида ҳамма вақт ижобий фикр эшитасиз. Корхонада унга ҳар жиҳатдан — ишда ва хулқ-атворда ўрнак деб қарашади. Техника тараққиёти, самарадорлик, тежамкорлик учун курашда ҳамиша ташаббус, фаоллик ва принципиаллик кўрсатади. Новатор ишчининг рационализаторлик таклифлари жорий этилганлиги туфайли ишлаб чиқаришда унумдорлик ошибгина қолмай, сифат кўрсаткичлари анча яхшиланишига эришилди. У КПСС XXVII съезди делегати сифатида съезд ғояларини ишчилар онгига етказиш ва амалда рўёбга чиқариш йўлида тинмай иш олиб бораётир. Шунингдек, КПСС аъзоси, слесарь Берди Маткаримов, шаҳар Совети депутатларидан электр пайвандчи Геннадий Бакланов, силлиқловчи Қаҳрамон Бекжоновлар ўн иккинчи беш йилликда икки беш йиллик планни адо этишга қарор қилиб, социалистик мусобақа пешқадамлари сафида бормоқдалар. Илғор ишчилар, ташаббускорлар, коммунистлар ва халқ депутатлари маҳсулот сифати учун курашда шахсий намуна кўрсатишяпти.

МИЛЛИОН-МИЛЛИОН МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ АКТИВЛИГИ, ХАЛҚ ИЖОДКОРЛИГИНИНГ МИҚЁСИ ВА ТЕРАНЛИГИ — ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ЖАДАЛЛАШТИРИШ КУЧИ КЎП ЖИҲАТДАН ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ҚАНДАЙ ИШ ТУТАЁТГАНИГА БОҒЛИҚ. БИЗ ИНСОННИ ПАРТИЯВИЙ ИШ МАРКАЗИГА ҚЎЙИШ ОРҚАЛИГИНА СЪЕЗД ИЛГАРИ СУРГАН ВАЗИФАЛАРНИ ҲАЛ ЭТА ОЛАМИЗ. ПАРТИЯВИЙ ИШНИ ТУБДАН ҚАЙТА ҚУРИШНИНГ АСОСИЙ МОҲИЯТИ ҲАМ ОДАМЛАРГА, ЖОНЛИ ИШГА ЭЪТИБОРНИ ҚАРАТИШДАН ИБОРАТ.

(КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленуми материалларидан).

Агар партия ташкилоти ҳар бир ишчи, инженер-техник ходимнинг самарадорлик ва сифат учун ана шу илғорлар сингари жон куйдиришига эришса ишда бракнинг батамом тугатилишига ва юқори сифат таъминланишига шак-шубҳа йўқ. Аммо ҳамма вақт ҳам шундай бўлмаяпти. Сўз ва иш бирлигига ҳамиша бирдек амал қилинмаётганлиги сабабли ўз вазифасини бажаришда совуққонлик, бепарволик ва масъулиятсизлик каби иллатлар учраб турибди. Гарчи рекламациялар камайган бўлса-да, бракка, пала-партишликка ҳануз узил-кесил барҳам берилмаяпти.

Двигатель деталларини янгилаш ва йиғиш пайтида чалакам-чатти қилинган иш, масалан, резина ҳалқани тўғри ва тиғиз ўрнатмаслик, монтаж қилишдаги нуқсонлар ремонтчиларнинг бутун меҳнати зое кетишига сабаб бўлади. Павел Топкин бошчилигидаги бригада йиғувчилари ана шу тариқа брак иш учун жарима тўлади. С. Ҳасанбоевдан эса двигатель блокини чала ремонт қилгани учун 37 сўм жарима ундирилди.

Сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқариш олдини олиш, меҳнат ва технология интизомини мустаҳкамлаш учун кураш ҳар бир коммунистнинг бурчи. Чунки, брак осмондан тушмайди, унинг конкрет ижрочиси, масъул одами бўлади. Брак маҳсулотни қайта ишлашдан кўра, бракка йўл қўймаслик, унинг олдини олиш, талабчанликни ошириш сифат учун курашнинг муҳим ва зарур омили эканлигини эсда тутишимиз лозим.

Корхонамиз партия ва касаба союз ташкилотлари ишчиларнинг меҳнат, турмуш шароитини яхшилаш, уларни ишлаб чиқаришни бошқаришга кенг ва актив жалб қилиш, меҳнат коллективининг ролини ошириш масалаларига катта аҳамият бермоқдалар. Цехларни ёритиш, иситиш, санитария-гигиена шароитини яхшилаш, ишчиларни махсус жомакор билан таъминлаш, душ, гардероб, ошхона, маиший хизмат тармоқларини ишга тушириш ва бошқа қатор тадбирлар амалга оширилди. Ишчилар эҳтиёжини тўлароқ қондириш учун ҳали кўп иш қилиниши керак. Турар-жойлар, болалар муассасалари, спорт иншоотлари ва соғломлаштириш комплекси қурилиши масаласини ҳал этиш вақти келди.

КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мурожаатномасида алоҳида қайд этилганидек «Мусобақа — маҳсулот сифатини оширишнинг қудратли воситасидир». Бизнингча, социалистик мусобақа илғорларини моддий ва маънавий рағбатлантиришда сифат омили олдинги ўринда туриши, техника назорати бўлими иши такомиллаштирилиши, техника совети фаолиятида ишчиларнинг актив иштироки таъминланиши зарур. Сифат учун энг ишончли кафолат — ишчи виждонидир.

Корхонамиз жадаллаштириш йўлидан дадил қадамлар қўймоқда. Шу билан бирга, маҳсулот сифатини кескин яхшилаш мақсадида катта ишлар бошлаб юборилди. Биз КПСС XXVII съезди белгилаб берган шу йўлдан мудом олға бораверамиз, ишчи номини шонли меҳнатимиз билан улуғлаймиз. Бурч ва виждон даъвати шу.

Акмал РАҲМОНОВ,
Урганч ремонт заводи слесари, коммунистик меҳнат зарбдори.

Мусобақага раҳбарлик

ЖЎШҚИНЛИК НЕГА СЎНДИ?

Инсон доимо интилиб яшайди. У кундалик ҳаётида албатта бирон бир янгиликка дуч келади. Ўзи ҳам нимадир яратиш, одамларга маъқул тушадиган ишни амалга ошириш илинжида бўлади. Лекин шундай ҳам бўладики, одам ўз ишини бир хил вазиятда бажараверади. Бора-бора бунга кўникади. Ниҳоят бундай аҳвол турғунликка, пировардида эса зерикишга, ишдан совишга, вазифасини қўл учида бажаришга одатланади. Равшанки, ана шундай кайфият билан тайёрланган маҳсулот сифати талабга жавоб бермайди.

Хўш, ишчидаги, коллективдаги жўшқинлик, меҳнат натижасидан завқланиш туйғуси нега сўниб қолади?

Мен оддий ишчи сифатида шунга амин бўлдимки, ишдаги бир хиллик, расмиятчилик, янгиликни ҳис этмаслик, фикрлашимиздаги нўноқлик турғунликни келтириб чиқаради, ишдаги жўшқинликни сусайтиради. Шу ўринда бир мисол келтирмоқчиман. Маълумки, КПСС XXVII съездига тайёргарлик муносабати билан ҳамма ердаги каби коллективимизда ҳам кўтаринкилик кайфияти вужудга келди. Съезд кунигача квартал планини бажариш ташаббуси бошланди. Партия, касаба союз ташкилотлари бу ҳаракатни оммалаштириш ниятида энг яхши тўрт ишчининг съезд шарафига олган мажбурияти, уни бажариш режалари тўғрисида «Чақмоқ» чиқарди. Ташаббускорларнинг сурати билан мажбуриятлари ёзилган «Чақмоқ»лар осиб қўйилди. Ҳар бир ишчи дастлаб бу воқеага ўзгача кайфият билан қаради. Ўз навбатида ташаббускорлар ҳам ички бир ғурур, фахрланиш туйғуси билан ишлади. Бироқ квартал ўтдиямки, ташаббускорларнинг иш натижаси якунланмади. Хуллас ана шу «Чақмоқ»лар ҳануз ўшандайлигича осиғлиқ турибди.

КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мурожаатномасида таъкидланганидек «Мусобақани занг босган расмиятчиликдан халос қилиш — унга илҳом, чинакам беллашув ва жанговарлик руҳини бахш этиш» демакдир. Шундай қилмай туриб инсон маҳорати ва эпчиллигини тўла-тўкис намоён эта олмайди. Кўпчилик коллективларда «шижоатли» мусобақа ғолиблари бўлади. Жумладан, бизда ҳам шундай. О. Убайдуллаева, Р. Шарипова, Ҳ. Қаюмова, Н. Исроилов каби беш-ўн киши мудом мусобақа ғолиблари ҳисобланишади. Йиғилишларда ҳам, илғорлар сўралганда ҳам уларнинг номлари такрор-такрор қайтарилаверади. Бошқалар-чи? Ахир улар ҳам сидқидилдан меҳнат қилишади. Демак, мусобақани уюштириш, якун чиқаришда ўзгариш ясаш керак.

Яқинда партия ташкилотимизнинг йиғилиши бўлди. Унда касаба союз ташкилотининг мусобақага раҳбарлиги муҳокама этилди. Аммо доклад қилган партия ташкилотининг секретари С. Дадахонов ҳам, бошқа нотиқлар ҳам яна ўша «штатли» илғорларнинг номларини санашдан, бошқаларни улардан ўрнак олишга даъват этишдан нарига ўтишмади.

Бошқа бир проблемалар тўғрисида ҳам тўхталмоқчиман. Наманган шаҳрида енгил саноатни, айниқса, тикувчиликни ривожлантиришнинг катта резервлари бор. Чунончи, тикувчилик бўйича касаначиликни авж олдириш, шу тариқа ижтимоий меҳнатда қатнашмаётган кўплаб хотин-қизларни ишга жалб этиш мумкин.

Шаҳарнинг шимолий зонасида янги Нуробод массиви қуриляпти. Ҳозир бу ерда 500 дан ортиқ хонадон яшайди. У ерда ҳеч қандай ишлаб чиқариш объекти йўқ. Шунга қарамасдан ана шу ерда қурилаётган фабрика маблағ йўқлиги баҳонасида тўхтатиб қўйилди.

Коллективимиз қийинчиликларга қарамасдан планларни яхши бажаряпти. Аммо янада яхшироқ ва самаралироқ ишлаш имкониятлари ҳам бор. Бу коллектив ҳар бир аъзосининг юксак унум билан ишлашига, мусобақани оммалаштиришга, унинг янги усулларидан фойдаланишга боғлиқ.

Г. МАМАДАЛИЕВА,
Наманган шаҳар маҳаллий саноат бошқармасига қарашли тикувчилик фабрикасининг ишчиси, шаҳар Советининг депутати.

Сўз ва иш бирлиги

СЕКРЕТАРГА КЎП НАРСА БОҒЛИҚ

Максим Горький номли совхоз Амударё районидаги йирик хўжаликлардан бири. Бир пайтлар совхознинг довруғи кенг ёйилган эди. Уларнинг пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш, социалистик мажбуриятларни ошириб бажаришдаги тажрибалари оммалаштириларди. Хўш, совхознинг ўша довруғи қани?!

Хўжалик ўн биринчи беш йилликнинг тўрт йилида пахта тайёрлаш планини бажаролмади. Беш йиллик плани эса 93,9 процент адо этилди. Сут, тухум, сабзавот, қовун-тарвуз, картошка етиштириш планлари ҳам ўлда-жўлда қолиб келди.

Совхознинг 9 та бўлим, 18 та бригадасига коммунистлар бошчилик қилишади. Лекин ўтган йилнинг ўзида 7 та бўлим, 41 та бригада пахта тайёрлаш планини бажармади. 5 та бўлим, 38 та бригадада эса совхоз ўртача кўрсаткичидан кам ҳосил олинди.

— Планлар бажарилмаётганининг сабаби нимада? — деб сўраймиз совхоз директори Ҳ. Саъдуллаевдан.

Бу саволга Ҳ. Саъдуллаев ҳам, партия ташкилотининг секретари М. Жуманиёзов ҳам тўлақонли жавоб бера олмади. Ахир сўз ва иш бирлиги таъминланмаган жойда қандай муваффақият бўлсин. Чунки совхоз раҳбарлари йил бошида «қоп-қоп» ваъда беришади, мавсум охирида эса ер чизиб қолаверишади.

Совхозда меҳнат интизоми, топширилган ишга жавобгарлик ҳисси бўшаштириб юборилган. Ҳар бир ишчи, техника кучидан самарали фойдаланилмаяпти. Энг муҳими, қуйи бўғинларда назорат паст. Цех партия ташкилотлари, группаларнинг авангардлиги сезилмаётир.

Партия ташкилоти пахтачиликда қўл меҳнатига зўр берилаётгани билан муросасозлик қилаётир. Кўплаб пахта териш машиналари ҳатто устахонадан ҳам чиқарилмаётир. Шунинг учун ҳам машинада пахта териш плани 1984 йилда 29 процент, ўтган йили эса 42 процент бажарилди, холос.

Совхоз коммунистлари катта куч бўлиши мумкин эди. 386 коммунист 17 та цех партия ташкилоти, 56 та партия группасига бирлашган. Лекин совхоз партия комитети ва активининг пассивлиги туфайли янгилик сари интилишда қийинчиликлар юз бермоқда. «Қизил Байроқ», «Правда», Куйбишев номли бўлимлар партия ташкилотларида қарор ва ижрони назорат қилиш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Коммунистлар, айниқса раҳбар коммунистларнинг топширилган ишлар қандай бажарилаётгани ҳақидаги ҳисоботлари деярли эшитилмайди. Бу эса ўз навбатида масъулиятсизликнинг келиб чиқишига сабаб бўляпти, планларнинг бажарилишига салбий таъсир кўрсатяпти.

Бу ерда кадрлар қўнимсизлиги авж олган. Кейинги икки йил ичида бўлим ва бригада бошлиқлари, гидротехник ва механиклардан қарийб 50 киши алмаштирилди. Бригада бошлиғи, коммунист Г. Ешимов ишга маст ҳолда келгани ва меҳнат интизомини бузгани учун лавозимидан четлаштирилди ҳамда партиявий жазо берилди. Ерларни талон-торож қилишга йўл қўйганликлари учун «Комсомол» бўлими бошқарувчиси И. Бобожонов, «Коммунизм» бўлими бригада бошлиғи Ш. Ўрозбоевларга ҳам худди шундай жазо берилди.

Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, алмашлаб экишга ўтиш, янги ерларни ўзлаштириш тўғрисида партия комитети тегишли ташкилотларга бир неча бор мурожаат қилган эди. Бироқ ваъдалар ваъдалигича қолиб кетди. Совхоз партия ташкилоти кейинчалик бу иш билан қизиқмай қўйди. Деҳқончилик қилинаётган 2600 гектар ернинг мелиоратив ҳолати паст, алмашлаб экишга эътибор берилмаяпти. Янгидан ўзлаштириладиган ерларни қишлоқ хўжалик оборотига киритиш ғоят суст бормоқда. Бу ерда ёнилғи-мойлаш материаллари, эҳтиёт қисмлар етишмаётир.

«Ҳар бир партия ташкилотида коммунистларнинг ўзлари ўзаро талабчанлик вазиятини вужудга келтиришлари лозим, — деб таъкидланди КПСС Марказий Комитетининг партия XXVII съездига Сиёсий докладида, — бу вазият ким бўлишидан қатъи назар, бирорта ҳам кишининг партия нормаларини менсимаслиги учун ҳеч қандай имкон бермаслиги керак». Афсуски, М. Горький номли совхозда шундай бўлмади. Шунинг учун ҳам район партия комитети коммунистлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни бўшаштириб юборганлиги, мутахассислар фаолиятини назоратсиз қолдирганлиги, давлат мулкини талон-торож этганлиги, қўшиб ёзиш, хизмат лавозимини суиистеъмол қилгани учун совхоз партия комитети секретари М. Жуманиёзовга ҳисоб карточкасига ёзиш шарти билан виговор берди ва лавозимидан олиб ташлади.

Ҳа, масъулиятсиз раҳбар фаолиятига муносиб баҳо берилди, хато тузатилди. Аммо бу ҳол коммунистларга етакчилик қилаётган бошқа секретарларга ўрнак бўлиши лозим. Бурчини тўлиқ англаб етмаган дарға кемани манзил томон равон олиб бориши мушкул. Бу партия ташкилотлари секретарларига ҳам тааллуқли.

Хўжалик аввалги шуҳратини тиклай оладими? Албатта, тиклай олади. Бунинг учун совхоз партия ташкилоти янгилик сари интилаётган меҳнаткашларнинг ташаббусини қўллаб-қувватлаши, пухта тартиб ва интизом ўрнатиши, сифат ва самарадорликни ошириш учун курашиши, ҳар бир ишда сўз ва иш бирлиги таъминланиши лозим.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Қатъиятлик билан

КПСС XXVII съезди ҳамда КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленуми жадаллаштириш ва қайта қуришнинг энг муҳим негизини белгилаб берди. «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси партия ташкилоти ҳам бу ишга қатъиятлик билан киришмоқда. Бу ерда ишга ижодий муносабат, танқид ва ўз-ўзини танқид руҳига алоҳида эътибор берилмоқда. Инженер-техник ходимлар ва янги техникани ишлаб чиқувчилар орасида меҳнатни ташкил этиш, уни рағбатлантириш, бригада формасини жорий этишда самарали ишлар амалга оширилпяти.

Бирлашма партия ташкилотининг йиғилишлари, комитет мажлисларида шу куннинг муҳим ва долзарб вазифалари муҳокама қилинмоқда.

Суратда: бирлашма партия ташкилоти секретари А. Абдураҳмонов (ўртада) партия комитети мажлисини олиб бормоқда.

В. Молгачев фотоси.

Бу услуб панд беради

ҚОҒОЗБОЗЛИК ГИРДОБИ

Кеча яқин дўстимизни учратиб, ундан:
— Тўй қачон? — деб сўрадик.
— Яқинда, — деди у. — Ҳозир қоғоз бераман.
Қоғозбозлик...

Кишилар ўртасидаги муомала ҳам қоғоз билан битади. Бошқармалар, корхоналарнинг раҳбарлари бир-бирлари билан гаплашиш, бевосита амалий алоқалар ўрнатиш ўрнига ёзишмаларга зўр беришади. Телефон орқали ёки юзма-юз битадиган иш қоғозга юкланади. Демак, қоғозбозлик йилдан йилга камайиш ўрнига кўпайиб бормоқда. Бу ҳақда ўз вақтида доҳий В. И. Ленин жиддий огоҳлантириб, «қоғозбозлик қилиш... каби ифлос бюрократлик ботқоғи бизни домига тортиб кетмоқда ва жонли иш бу қоғозбозлик денгизида ғарқ бўлмоқда» деб ёзган эди. Доҳийнинг бу сўзлари бугунги кунда ҳам ўз актуаллигини йўқотмаганлиги кўриниб турибди.

КПСС Марказий Комитетининг 1986 йил июнь Пленумида иш ўрнига сафсатабозлик қилиш фактлари юз бераётганлиги, оқибатда гўё иш қайта қурилаётгандай туюлаётгани, оғизда ҳамма нарса яхши-ю, аммо реал ўзгаришлар бўлмаётганлиги яна бир бор таъкидланди. Бунда бошқарув аппарати катталиги ва самарасизлиги тараққиётимизни жадаллаштиришда, қайта қуришда жиддий тўсиқ бўлаётир. Шу ўринда Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳардаги район партия комитетлари тўрт ой ичида бошланғич партия ташкилотларига бултургидан кўра бир ярим-икки баравар кўп ўз қарорларини юборганлиги ҳақли равишда танқид қилинди.

«Қоғозбозлик — асло техникавий масала бўлмай, балки сиёсий масаладир, — деб таъкидланди Пленумда. — Бизда ҳар қандай текшириш нимага олиб боришига бир назар ташланг. Бу текширишлар маълумотларни, жадвалларни, протоколларни, тадбирлар планларини ўрганишдан, бирон-бир масала муҳокама қилинганми ва у юзасидан тегишли қарор қабул қилинганми эканини аниқлашдан иборат бўлади. Хуллас, одамлар билан эмас, балки қоғозлар билан ишлашга, ҳатто одамларга ҳам қоғозлар орқали назар ташлашга ўрганиб қолганлар. Улар қандай меҳнат қилиб, яшаётганликлари, нималар ҳақида ўйлаётганликлари, уларни қандай муаммолар қизиқтираётганлиги, уларнинг кайфияти қандайлиги — буларнинг ҳаммаси назардан четда қолмоқда. Ҳолбуки, ишнинг моҳияти мана шундан иборат».

Бошқариш соҳаси билан банд бўлган минглаб одамлар канцелярия фаолиятининг нозик сирларини яхши биладилар. Турли ёзишмаларсиз, назорат ва ҳисоб-китобларсиз ҳисоботлар бўлмаслиги аниқ. Афсуски, айрим раҳбарлар қоғозбозликдан халос бўлиш ўрнига унинг гирдобига тушиб қолмоқдалар.

— Қоғозбозлик дейсизми, ҳозир кўрасиз!

Тошкентдаги «Ўртоқ» кондитер фабрикаси партия ташкилотининг секретари Л. Сороколетов шошиб қўшни хонага чиқди. Дам ўтмай юз бетлик «Беш йиллик пландинг асосий кўрсаткичлари»-ни столга қўйди. Қаранг, худди диссертация дейсиз. Бу биргина мисол. Партия ташкилотига келаётган қоғозларни айтмай қўя қолай!

Киров район ижроия комитети раисининг ўринбосари Н. Кожевникова имзоси билан шу йил 2 июнда саноат корхоналарига юборилган формага кўз ташлаймиз. У ўн кун мобайнида тўлдирилиши қайд этилган. Бундай «семиз» жадвални тўлдириш эса бўлим мутахассисларининг босим билан ўтиришини талаб этади. Бунинг учун юзлаб қоғозларни титкилаш, жадвалларни тўлдириш, ўйлаш, солиштириш ва ниҳоят кўрсатилган жойга қайтариш керак. Худди шундай бўлди. Корхонанинг план, техника, капитал қурилиш ва бошқа бўлим мутахассислари масъулият билан ёндашиб, буйруқни бажаришга тушдилар. Лекин орадан бир ҳафта ўтар-ўтмай район ижроия комитетидан формани тўлдириш «бекор қилинсин» деган буйруқ келди.

Ижроия комитетда шундай формадан 100 нусха тайёрланган. Ўзингиз ҳисоблаб кўринг: унинг ҳар бири бир килограммни ташкил этгудай бўлса, юз килограмм қоғоз кўкка совурилган. Бу ҳам майли! Унга сарфланган меҳнат-чи? Вақт-чи? Бу ҳақда наҳотки раҳбарлар аввалроқ чуқур ўйлашмаган бўлса?!

Шикоят хатларини ўқиганда маҳаллий Советлар, колхоз, совхоз ва район ташкилотлари раҳбарлари ўз ишончларини йўқотиб қўйганликларини сезамиз. Негаки, не-не арздорлар ўз қишлоғи, райони, области қолиб, тўғри юқорига шикоят хатини юбормоқдалар. Мана бир мисол: Деҳқонобод районидаги «Боғчорбоғ» совхозидан А. Муқимов техникумни битиргани ва ўз касби бўйича иш берилмаётгани, совхоз директори эса ҳамон таниш-билиш принципи билан ишлаётганини куюниб ёзади.

Тўғри, А. Муқимов бу масалани ўз вақтида кўтарган. Биз уни қораламоқчи эмасмиз. Бу масалани район агросаноат бирлашмаси, район ижроия комитети, қолаверса, область агросаноат комитети ҳал этса бўларди-ку?!

Нега биргина шу фактни келтирмоқчимиз? Хат текшириш ва жиддий ўрганиш учун Қашқадарё область агросаноат комитетига юборилган. Бу шикоят хати ўз натижасини топади, албатта! Лекин масаланинг бошқа томони бор. Битта хат ўнлаб рўйхатдан, қўлдан ўтяпти. Не-не одамларнинг қимматли вақтини оляпти. Қоғозбозликка йўл қўйиляпти. Иккинчи томондан эса, хат муаллифи ҳам жавобга кўз тикиб қийналяпти.

Халқ хўжалигини интенсивлаш ходимлардан экономикада содир бўлаётган жараёнлар ҳақида чуқур билим талаб қилмоқда. Тўғри қарор қабул қилиш учун, кенг қамровли ахборот зарур. Бироқ кўпгина ташкилотларда эскилик ботқоғи: ёзишма тўплашдан нарига ўтилмаётир. Бу тобора кўпайиб бормоқда.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси яқинда илгари қабул қилинган қарорларни контрол қилиш тартибида СССР Марказий статистика бошқармасининг халқ хўжалиги барча тармоқларидаги корхоналар ва ташкилотлар учун мажбурий бўлган давлат статистика ҳисоботларини камайтириш борасидаги ишлар қандай давом этаётганлиги тўғрисидаги ахборотни кўриб чиқди. Шундай фактлар мавжудки, айрим партия ва совет органлари, министрликлар ва идоралар белгиланган тартибга қарамай, қўшимча кўплаб ҳисоботларни талаб қиладилар, ҳеч бир эҳтиёжсиз ҳисоботларга кўмиб ташлайдилар. Шу муносабат билан Сиёсий бюро партия комитетларидан, министрликлар ва идоралардан, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетларидан ҳисоботни янада камайтириш ва давлат статистикаси бутун ишини яхшилаш юзасидан қатъий чоралар кўришни талаб қилди.

— Қоғозбозлик ҳали кўп, — дейди Меҳнат Қизил Байроқ орденли 159-трест партия ташкилотининг секретари И. Прасолов. — Бунинг оқибатида одамлар билан жонли иш олиб боришга улгуриб бўлмаяпти.

Трест ишчилари шаҳарнинг турли бурчакларида ишлайдилар. Партия комитети секретари бугун Сергелида қурилиш ишларини олиб бораётган ишчилар ҳузурида бўлгудай бўлса, шу куни бошқа объектга йўл олиши мушкул. Бунинг устига шаҳар транспорти турли ноқулайликлар туғдирмоқда. Юнусобод, Оҳангарон шоссеси, Сергели, Чилонзор... Бунинг устига турли йиғилиш, суҳбат, қабул...

Иван Васильевич қўлига бир даста қоғоз олди.

— Мана буниси ишламаётган коммунистлар ҳақида маълумот. Бу ҳақда ҳафтада бир марта район партия комитетини хабардор қилиб туриш керак. Буниси эса ойлик план қачон бажарилиши мўлжалланаётганлиги ҳақидаги маълумот. План бажарилгач, яна бошқасини тақдим этамиз. Бригада пудрати асосида ишлаётган бригадалар ҳақида ахборотни ҳам айтайми? Ёки бошқасиними?

Партком секретари таклифнома олиб кўрсатди.

— Мана бунисига нима дейсиз? Қандай тадбир бўлса партком секретари албатта қатнашиши мажбур, дейишади! Мана, масалан, мана бу тантанали йиғилишга техника советининг раиси боргани маъқул эмасми? Партиявий-ташкилий иш ҳақида семинар ёки кўргазма бўлганда бошқа гап эди!

Партком секретари бошқа бир муаммони ҳам эслатиб ўтди.

— Яқинда мени В. И. Ленин номли пионерлар саройида рўй берган воқеани текширишга юборишди. Тўғриси қўлимдан келмасди, ахир ижодкор эмасман, бу ишнинг барча сир-асрорларини билмайман. Натижа нима билан тугади денг. Шикоятни яхши текшира билмаганим учун жазоландим. Наҳотки текширилаётган объектга муносиб кадр топилмаса! Буларнинг ҳаммаси ишлар планли йўлга қўйилмаганлигидан эмасми?!

Шу ўринда КПСС Марказий Комитети июнь Пленумида таъкидланганидек, бошланғич партия ташкилотларига кўпроқ мустақиллик бериш лозим. Шундагина унинг ташаббускорлиги ва жанговарлиги ортади, қайта қуриш оғизда эмас, амалда пайдо бўлади.

— Қоғозбозлик гирдоби ўзига тортишида турли-туман комиссиянинг ҳам айби бор, — дейди Л. Сороколетов. — Биласизми, бир куннинг ўзида корхонамизда ҳам шаҳар партия комитетидан, ҳам шаҳар халқ контроли комитетидан комиссия иш олиб боришаётганди. Худди шу маҳал район партия комитетидан қўнғироқ қилишиб:

— Ҳозир комиссия боради, корхонадаги сиёсий ўқишнинг боришини текширади, — деб қолишди.

— Комиссияни қабул қила олмайман, — деб дангал жавоб бердиму балоға қолдим. Сўнг тушунтирдим. Барибир комиссия бошқа куни келди.

Бу комиссиялар қанчадан-қанча вақт олишини, улар қанчадан-қанча справка сўрашларини биласизми? Яқинда район партия комитети, район халқ контроли комитети, район комсомол комитети вакилларидан иборат комиссия корхонамизда комплекс текширув ўтказди. Шундай қилса бўлар эканку! Буни қўллаб-қувватласа арзийди. Худди шунингдек ахборотнинг ягона рўйхатини тузиб чиқиш ҳам керак.

Бошқарув меҳнатининг самарадорлигини тонналаб қоғоз билан ўлчаб бўлмайди. Бундаги асосий мезон — одамлар билан жонли иш олиб боришдир. Зеро, КПСС Марказий Комитетининг партия XXVII съездига Сиёсий докладида таъкидланганидек, «...хўжаликни бошқариш доимо такомиллаштириб борилишига муҳтождир. Аммо вазият шундайки, қисман тузатишлар билан чекланиб бўлмайди — туб ислоҳот амалда зарур».

М. ПИРМАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

— Беш йилликнинг биринчи йилида 116 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан юқори сифатли «оқ олтин» топшириш мажбуриятини олганмиз, — дейди Ғиждувон районидаги Садриддин Айний номли колхознинг бригада бошлиғи Ҳазрат Облоқулов. — Бунинг учун коллективимиз бригада пудрати асосида ишлаб, шу кунларда ғўза парваришини кун сайин авж олдирмоқдалар. Барча майдонларимизда ғўзалар ёппасига гуллаб, олди кўсаклай бошлади...

Дарҳақиқат, бригада далаларида ғўза парвариши намунали йўлга қўйилган. Бунда сувчилар меҳнати катта роль ўйнаяпти. Суратда: бригаданинг илғор сувчиси Шамси Ражабовга сўнгги ўн кунликда эришган юксак натижалари учун кўчма вимпел топшириляпти.

И. Зарафшанский фотоси.

11 ИЮЛЬ — МОНГОЛИЯ МИЛЛИЙ БАЙРАМИ — ХАЛҚ РЕВОЛЮЦИЯСИ КУНИ

СОЦИАЛ АДОЛАТ ТАНТАНАСИ

Эртага Монголияда халқ революцияси ғалаба қозонганига 65 йил тўлади. Бу мамлакатимизнинг кўҳна тарихида унча кўп муддат эмас. Бироқ айни шу йиллар ичида диёримизда улкан социал-иқтисодий ўзгаришлар юз берди.

1921 йилга қадар Монголияда феодал теократик режим ҳукмронлик қилди. У даврда Монголия Шарқнинг энг қолоқ мамлакатларидан бири эди. Ўша вақтда жами аҳолининг 92 процентини ташкил этган монгол аратлари (чорвадорлари) ярим крепостной қарамликда бўлиб, фақат ички феодаллар томонидан эмас, хорижий савдогарлар ва судхўрлар томонидан ҳам қаттиқ эксплуатация қилинарди. Бирорта ҳам мактаб ва касалхонага эга бўлмаган мамлакат будда монастирлари тармоғи билан қамраб олинганди. 600 минг аҳолиси бўлган мамлакатда лам (монах)ларнинг сони 110 минг кишидан ошиб кетарди. Улар тўлалигича деҳқонлар ҳисобига яшардилар. Аҳолининг ўртача умри 22 ёшга тўғри келарди. Мамлакат ҳалокат ёқасида эди.

Кўп миқдордаги солиқлар, оғир феодал ва колониал зулм, ҳуқуқ ва эркинликларнинг мутлақо назар-писанд қилинмаслиги ташқи ва ички золимларга қарши деҳқонларнинг куролли курашларига сабаб бўлди.

Ана шундай пайтда Россияда Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қозонди. У Монголияга улкан, чинакамига революцион таъсир ўтказди. 1921 йилнинг бошида феодал Монголия пойтахти Ургада фаолият кўрсатган иккита яширин революцион тўгарак асосида Монголия Халқ партияси ташкил топди ва у кейинчалик Монголия Халқ Революцион партия деган ном олди. 1921 йилнинг март ойида МХРП ўзининг I съездида демократик асосда мамлакат ижтимоий-сиёсий ҳаётини ўзгартиришнинг тарихий программасини қабул қилди. Революцион партиянинг ташкил топиши Монголия халқининг миллий-озодлик курашига аниқ мақсад, революцион характер бахш этди.

Шундан сўнг мувақкат халқ ҳукумати партия раҳбарлигида оқ гвардиячиларга қарши ҳужумга тайёргарликни бошлаб юборди. Мувақкат халқ ҳукумати Совет ҳукуматига умумий душман — Совет Россияси территориясидан супуриб ташланган, лекин Монголияни босиб олган ва унда ҳарбий диктатура режимини ўрнатган оқ гвардиячиларга қарши биргаликда ҳужум қилиш ҳақида таклиф билан мурожаат қилди.

1921 йил ёзининг бошларида монгол халқ армияси қисмлари оқ гвардиячилар эгаллаб турган Ургага шиддатли ҳужум бошлади. Қизил Армия қисмлари бу ҳужумни қўллаб қувватлади. Қаттиқ жанглардан сўнг 6 июлда Урга озод қилинди. 1921 йилдан бошлаб ҳар йили 11 июль монгол халқ революцияси ғалабасининг ёрқин байрами сифатида нишонланадиган бўлиб қолди.

Империализм асорат солган Шарқда биринчи чинакам халқ риволюцияси бўлган Монгол халқ революцияси антиимпериалистик ва антифеодал характерга эга эди.

Монгол революцияси босиб ўтган йўлнинг бош якуни шундаки, бизнинг халқимиз чет эл капиталига қарамликдан тўла қутулди, феодал муносабатларни бартараф этди, ишлаб чиқариш воситаларига хусусий мулкчиликни йўқ қилди ва бу билан экономиканинг барча соҳаларида социалистик ишлаб чиқариш муносабатларининг ғалаба қилишини таъминлади. Бу туб ўзгаришлар Монголия Халқ-Революцион партиясининг раҳбарлигида совет халқининг, бошқа социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг интернационал кўмагида амалга оширилди.

Шундай қилиб, бугунги кунда Монголия Халқ Республикаси — кўп тармоқли саноат, социалистик қишлоқ хўжалигига, транспорт ва алоқанинг замонавий турларига, йирик илмий-техника ва маданият потенциалига эга бўлган барқарор ривожланаётган давлатдир. Ҳозирги пайтда иқтисодий ва маданий ўсишнинг бир қатор кўрсаткичлари бўйича Монголия Осиё ва Африкадаги кўпгина ривожланаётган мамлакатлардан ўзиб кетди. Аҳоли жон бошига гўшт, дон, электр энергия ишлаб чиқариш ва бошқа бир қатор кўрсаткичлар бўйича МХР ҳар қандай ривожланган капиталистик мамлакат билан беллаша олади. Халқ маорифи ва соғлиқни сақлашни ривожлантиришнинг бир қатор кўрсаткичлари бўйича эса мамлакатимиз, ҳатто, улардан ўзиб кетди.

Бу йиллар ичида МХРнинг халқаро мавқеи мустаҳкамланди, унинг дунё миқёсидаги обрўси ошди. Монголия Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг тўла ҳуқуқли аъзосидир. Социалистик иқтисодий интеграция мамлакатни барқарор ривожлантиришни ҳал қилувчи даражада олдиндан белгилаб берди. Шу туфайли ҳам мамлакат социалистик қурилишда катта ютуқларга эришди.

Монголия кўпгина иссиқлик ва минерал хом ашё манбаларига эга. Ана шу ресурсларнинг хўжалик оборотига янада жалб этилиши — МХРнинг халқаро социалистик меҳнат тақсимотида қатнашувини чуқурлаштириш, экспорт ресурсларини кўпайтириш, экономикани баланслаштиришни таъминлаш ва келгусида унинг Европадаги социалистик мамлакатлар иқтисодий ривожланиш даражасидан қолоқлигини бартараф этишнинг самарали йўлларидан биридир.

МХРнинг ютуқ ва муваффақиятлари шак-шубҳасиз қувонарлидир. Бироқ МХРПнинг яқинда бўлиб ўтган XIX съездида таъкидланганидек, бу ютуқлардан хотиржамликка берилиш ярамайди. Шунинг учун ҳам партия съезди ҳужжатларида халқ хўжалиги ва маданиятнинг барча тармоқларида, ишлар аҳволини танқидий, принципиал таҳлил қилиш муҳимлиги алоҳида таъкидланган ва ана шу асосда мамлакатни яқин келгусида ривожлантиришнинг аниқ йўналишлари белгиланган. Бугунги кунда бутун мамлакатда экономиканинг ҳар бир тармоғида, ҳар бир меҳнат коллективида қизғин ижодий изланиш давом этмоқда.

Халқ хўжалиги механизмини янада такомиллаштириш, саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши самарадорлигини ошириш, ташаббускорликни рағбатлантириш, иқтисодий, сиёсий ва ижтимоий фаолиятнинг барча соҳаларида ходимлар активлигини ошириш йўллари изланилмоқда. Монгол халқи ўз революцияси байрамини ана шундай кўтаринки кайфиятда кутиб олмоқда.

Ц. БУЯНТОГТОХ,
Монголия Халқ Республикасининг Тошкентдаги Бош консули.

СОВЕТЛАР ИШ УСТИДА

КАТТА НАФ

Меҳнаткашларнинг шахсий чорвачилик хўжаликлари Жалолқудуқ районидаги «Ёш ленинчи» ва «Коммунизм» колхозлари учун сут етказиб беришни ўз зиммасига олди. Ҳар куни бу ердан болалар боғчаларига, ошхоналарга уйларда соғилган 400 литрга яқин ортиқча сут юбориб турилади. Колхоз фермаларида соғилаётган сут эса энди план ва социалистик мажбуриятлар ҳисобига топширилмоқда. Бештол қишлоқ Советининг депутатларининг актив ишлашлари туфайли шунга эришилди.

Йил бошидан бери колхозчиларнинг шахсий хўжаликлар чорвачилиги ўн беш тоннадан кўп сут берди. Бундан бир неча йил аввал депутатлар ҳовлима-ҳовли юриб, меҳнаткашлар билан гаплашиб чиқдилар. Шунда кўплар мол боқиш истагини билдирди-ю, лекин оиланинг моддий шароити бунга имкон бермас экан. Депутатлар ёрдам уюштирдилар, колхозлар шу кишиларга давлат нархи билан бузоқ сотдилар ва уларга тегишинча пичан ажратдилар.

Ҳозир шахсий хўжаликларда минг бошдан кўп қорамол, етти юзта қўй, икки мингтадан кўп парранда бор. Кейинги йиллар бу ерда асаларичилик ҳам ривож топади.

Халқ депутатлари томорқалардан оқилона фойдаланишга ҳам юртдошлари эътиборларини жалб этмоқдалар. Депутатлар семинар уюштирдилар. Бу семинарда пенсионер Ботирали Собировнинг узум етиштириш, колхозчи Мақсуда Холиқованинг сабзавот етиштириш тажрибалари ўрганиб чиқилди.

Колхозчилар шахсий хўжаликлар чорвачилигини ривожлантира бориб, томорқалардан яхши ҳосил олиб, ўзларини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлабгина қолмай, Озиқ-овқат программасини бажаришга ҳам ҳисса қўшмоқдалар.

(ЎзТАГ мухбири).
Андижон области.

БИР ХЎЖАЛИК ТАШВИШЛАРИ

МУХБИРИМИЗ БОНГ УРАДИ

Собир Раҳимов номли колхоз деновликлар тили билан айтганда, чоғроққина хўжалик ҳисобланади. Суғориб деҳқончилик қиладиган майдони 1426 гектар. Шундан 1176 гектари пахта.

Ўтган беш йиллик бошларида, колхоз экономикаси издан чиқа бошлади. Ҳосилдорлик йилдан-йилга камайиб борди. Чорва маҳсулдорлиги пасайиб кетди. Ҳар бир колхозчининг ўртача ойлик иш ҳақи 108 сўмга, ҳар бош сигирдан соғиб олинган кунлик сут миқдори 2,1 килограммга тўғри келди. Беш йиллик ўрталарига келиб хўжалик давлатдан 6 миллион сўм қарздор бўлиб қолди.

1983 йил баҳорида колхоз раислигига хўжаликнинг собиқ агрономи Иброҳимжон Файзуллаев сайланди. Янги раҳбар ишни пахта навини ўзгартиришдан бошлади. Асосий майдонларга ингичка толали пахта уруғи экилди. Тўғри, кўсакнинг пишиши бир оз кечикди. Аммо кеч кузга келиб, кечалари аёз туша бошлади. Совуқдан кўсаклар очилиб берди. Бошқа хўжаликларда, пахта топшириш суръати пасайган бир пайтда, С. Раҳимов номли колхоз кунига 2,5 — 3 процентдан «оқ олтин» топширди. Ҳосилдорлик кутилганидан ҳам зиёда бўлди. Ҳар гектар ердан пландаги 40 ўрнига 41,1 центнердан ингичка толали, қимматбаҳо хом ашё йиғиштириб олинди. Колхоз ери, об-ҳавоси ипак пахтага мос эмас, дегувчиларнинг гапи тасдиқланмади. Хўжалик шу йилнинг ўзидаёқ, қарзларидан қутулиб қаддини ростлади.

Колхоз пахтакорлари ўтган хўжалик йилида ҳам гектаридан 40 центнердан ҳосил кўтардилар. Ҳар гектар пахта майдонидан олинган даромад 5,5 минг сўмданга тўғри келди.

Колхоз меҳнаткашлари шу йили Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб деб топилди. Рентабеллик 43,8 процентни ташкил этди. Колхоз кассасига 1 миллион 980 минг сўм соф даромад тушди. Илғор бригада бошлиғининг ойлик иш ҳақи 550 сўмга, сувчиники 560 сўмга, тракторчиники эса 610 сўмга айланди.

Афсуски, хўжаликда жамоат чорваси жуда суст ривожланмоқда. Тўғри, фермаларда моллар бош сони йил сайин кўпайиб боряпти. Лекин маҳсулдорликнинг камайиб кетаётгани кишини ташвишга солади. Бу соҳа юксалиш ўрнига, орқага кетаётир. Масалан, ўтган йили гўшт етиштириш 81, сут етиштириш 60 процент атрофида қолиб кетди. Сигирлардан соғиб олинган сут миқдори кунига ўртача 3,5 килограммни ташкил этди, холос.

Бунинг сабаби нимада? Сабаби, асосан учта: озуқа насл, шароит. Мана шу уч муаммо тармоқнинг рентабелли соҳага айланишига тўсқинлик қилаётир.

Кейинги йилларда моллар зоти ва яшаш шароитини яхшилаш йўлида бирмунча ишлар қилинди. Лекин озуқани кўпайтириш борасида, айтарли, ҳеч қандай силжиш йўқ.

Хўжалик чорвадорлари бу йил 185 тонна гўшт, 545 тонна сут, 310 минг дона тухум тайёрлашлари керак. Ана шу кўрсаткичларнинг сўзсиз бажарилиши учун эса колхозда 428 гектар ерда ем-хашак ва дон экинлари экилиши, 1500 тонна концентрат ем тайёрланиши талаб этилади. Ваҳолонки, бу йил 143 гектар ерга озуқабоп экинлар (беда, маккажўхори ва лавлаги) экилди, холос. Йўнғичқа, соя, рапс ва бошқа протеинга бой ўсимликлар экиш тўғрисида бош қотирилмади.

Ҳар йили қир-адирлардан пичан ва дағал хашак жамғариб, қишга ғамлаб қўйиларди. Бу йил об-ҳаво қуруқ келди. Адирларда ҳам ўтўланлар ўроққа кирмаёқ ковжираб қолди.

Мутахассисларнинг фикрича колхознинг ўзи фақат 60 тонна атрофида концентрат ем тайёрлаши мумкин экан. Давлатдан эса 500 тонна ем олинади. Демак, 940 тонна концентратнинг номи бору, ўзи йўқ. Соддароқ қилиб айтганда битта қорамол кунлик нормадаги емнинг ҳам, пичан ёки ўтнинг ҳам учдан бир қисми билан зўрға таъминланяпти.

Яқинда ҳар уч соатда уч тоннадан омухта ем тайёрлаш қувватига эга бўлган иккита озуқа цехи қуриб ишга туширилди. Лекин уни тўла қувват билан ишлатиш учун хом ашё қани?!

Бу борада колхоз раиси Ўзбекистон Компартияси XXI съезди делегати И. Файзуллаевнинг фикри шундай:

— Жамоат чорвасини оёққа турғазиш учун аввало, алмашлаб экишни тўғри ташкил қилишимиз керак.

— Алмашлаб экиш колхоз раҳбарлари ва мутахассислари ихтиёридаги иш-ку?

— Бу бир жиҳатдан тўғри, аммо кўп нарса пахта планларининг тўғри белгиланишига ҳам боғлиқ. Ана шу масалага эса бизда нообъектив ёндашиш ҳоллари юз бермоқда. Масалан, илгари йили районимиздаги бир қатор хўжаликларнинг пахта планларидан 400 тоннадан тортиб 1500 тоннагача чегириб ташланди. Бизнинг хўжалигимиздан эса фақат 90 тонна пахта камайтирилди. Ўша хўжаликларнинг плани бизникидан 4—5 центнерга, район кўрсаткичидан эса ундан ҳам кўпроқ пасайди. Хўжаликлар зиммасидаги ортиқча юкнинг олиб ташланиши тўғри, албатта. Лекин план кўрсаткичлари илмий асосда, хўжаликларнинг имкониятлари, мутахассисларнинг фикрлари атрофлича ҳисобга олиниб белгиланиши зарур. Бизда эса ана шу принципга кўпинча амал қилинмаяпти. Қарабсизки, плани енгил хўжаликлар раҳматлар, мукофотлар олади. Юки оғир хўжалик танқиддан чиқмайди. Буни колхозчи сезмайди, билмайди, дейсизми?! Ҳозирги колхозчи ҳамма нарсадан хабардор. Ҳар бир сўзни, ҳар бир минутни торозида тортади. Озгина ғирромлик сезса кўнгли ишдан совийди.

Раиснинг ташвишларига қўшилмай иложимиз йўқ. Кези келганда айтиш керакки, планлаштиришдаги номувофиқликлар фақат пахта ва чорвачиликда эмас, деҳқончиликнинг бошқа соҳаларида ҳам катта зиён келтираётир. Масалан, колхоз шу йил илк баҳорда 60 гектар ерга редиска уруғи сепган эди. 1 апрелгача тайёрлов идоралари орқали Қозоғистон республикаси, Оренбург, Орск шаҳарларига 120 минг сўмлик редиска юборилди. Пайкалда ҳали ҳосил мўл эди. Лекин уни сотиб оладиган ташкилотлар эшигини беркитиб олди. Ноиложликдан 350 тонна редиска ерда турганича ҳайдаб ташланди. Аммо шу кунлари Денов бозорининг ўзида редисканинг нархи 1 сўмдан юқори эди. Демак, 350 минг сўмлик маҳсулот тупроққа қоришиб кетди. Ана шу маҳсулотни район савдо ташкилотлари орқали халққа сотишни ташкил қилиш мумкин эди-ку!

— Сурхондарё об-ҳавоси, айниқса Денов шароитида бир йилда уч-тўрт марта ҳосил олиш мумкин, — дейди сўзини давом эттириб И. Файзуллаев. — Билим ва тадбиркорлик билан иш тутилса, ҳамма соҳани бир текис ривожлантириш мумкин. Ана шунда колхоз ҳам, колхозчи ҳам иқтисодий бақувват бўлади.

«Бошқарув комплекс равишда такомиллаштирилсин, социалистик планли системанинг афзалликлари ва имкониятларидан яхшироқ фойдаланилсин.

Планларнинг илмий асосланиши оширилсин», дейилади СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг Асосий йўналишларида.

Бу гаплар Денов райони агросаноат бирлашмаси ва кўпгина хўжаликларнинг фаолиятига ҳам албатта тааллуқлидир.

А. БОЙҚЎЗИЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

ЕР МАЛҲАМИ

Ана шу сарлавҳа остида газетамизнинг шу йил 28 март сонида эълон қилинган мақолада Янгийўл биохимия заводида саноат чиқиндиларидан органик ўғит — аммонийлашган лигнин ишлаб чиқариш тажрибаси ёритилган эди. Мақолада қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида лигниндан ўғит сифатида фойдаланиш афзалликлари ҳақида сўз юритилган, уни кенг кўламда ишлатиш йўлидаги айрим ғовлар, ҳал этилиши лозим бўлган бир қанча муаммолар ҳақида гапирилган эди. Завод оқава сувидан такрорий фойдаланиш хусусида ҳам эйрим мулоҳазалар билдирилган эди. Шу мақола юзасидан бир қанча жавоблар олинди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ ПЛАН КОМИТЕТИ:

— Республика Госплани манфаатдор ташкилотлар билан ҳамкорликда мақолани муҳокама этди.

Лигнин саноат чиқиндиси сифатида Андижон, Фарғона гидролиз ва Янгийўл биохимия заводларида ҳосил бўлади. Илмий-тадқиқотлар натижалари ва хўжалик синовлари шуни кўрсатадики, аммонийлашган лигниннинг тупроққа солиниши қишлоқ хўжалиги экинлари ўсиши ва ривожланишига ижобий таъсир этиб, улар ҳосилдорлигини анча оширади.

Республика қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришнинг бу йилги планида аммонийлашган лигнинни экинларга ўғит сифатида ишлатиш кўзда тутилган. Кейинги йилларда уни янада кенгроқ кўламларда қўллаш мўлжалланмоқда. «Союзхлопок» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, республика Фанлар академиясининг Тупроқшунослик ва агрохимия, Ўсимлик моддалари химияси институтларига, Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш ва электрлаштириш институтига уч ой ичида лигнинни сақлаш ҳамда уни экинларга ишлатиш технологиясини ишлаб чиқиш юзасидан тавсиялар тайёрлаш таклиф этилди. Тавсиялар республика Соғлиқни сақлаш министрлиги билан келишиб олингач, «Узсельхозхимия» республика илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси томонидан тасдиқланади.

Ўсимлик моддалари химияси институти маълумотларига қараганда, улар яратган технология асосида олинган аммонийлашган лигнинда олтингугурт кислотаси бўлмайди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МОЛИЯ МИНИСТРЛИГИ:

— «Ер малҳами» сарлавҳали проблематик мақолани министрлик алоҳида муҳокама этиб, қуйидагиларни маълум қилади:

Республикада аммонийлашган лигниндан фойдаланиш юзасидан мақолада ўртага қўйилган масалалар, шу жумладан, молиявий сарф-харажатлар учун пул ажратишга тааллуқли масалалар ижобий ҳал этилди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МОДДИЙ-ТЕХНИКА ТАЪМИНОТИ ДАВЛАТ КОМИТЕТИ:

— Республика Госснабида мақолада кўтарилган масалалар диққат билан ўрганилди. Хусусан унда айтилган лигниндан халқ хўжалигида фойдаланиш жуда муҳимдир. Бу муаммонинг ижобий ҳал этилиши ғўзадан ташқари карам, картошка, помидор ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ошириш имконини беради.

Моддий ресурсларни тежаш ва улардан оқилона фойдаланиш бўйича республика комиссияси мажлисида биохимия ва гидролиз заводлари чиқиндиларидан олинадиган аммонийлашган лигнинни тупроқ унумдорлигини яхшилашда ва экинлар ҳосилдорлигини оширишда фойдаланиш масаласи атрофлича муҳокама этилди. Лигниндан фойдаланиш тартиби ҳамда бу ишларни пул билан таъминлаш йўл-йўриқлари тасдиқланди.

Йилнинг биринчи кварталида 2230 тонна лигнин ишлатилди. Бу ўтган бир йил мобайнида фойдаланилган даражага қарийб тенгдир.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ АГРОСАНОАТ КОМИТЕТИНИНГ «УЗСЕЛЬХОЗХИМИЯ» РЕСПУБЛИКА ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ:

— Лигнинни ерга солиш ишларини ташкил этиш тартиби ишлаб чиқилмоқда. Бир қанча илмий муассасалар билан ҳамкорликда шу хусусда тавсиялар тайёрланмоқда.

1987 йилдан бошлаб лигнин билан ўғитлаш ва лигнинли органик компостлар тайёрлашга оид ишлар учун меҳнат лимитлари ҳамда маош фондлари белгиланади. Бу йил колхозлар, совхозлар ва бошқа агросаноат корхоналарида лигниндан ўғит сифатида фойдаланиш юзасидан комплекс ишларни амалга ошириш сарф-харажати учун 250 минг сўмгача маблағ ажратиш ҳақида кўрсатма берилди.

Янгийўл ва Чиноз районларига аммонийлашган лигнин берилди ва улардан компостлар тайёрланди.

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ БУТУНИТТИФОҚ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ФАНЛАРИ АКАДЕМИЯСИНИНГ ЎРТА ОСИЁ БЎЛИМИ:

— «Совет Ўзбекистони» газетасида кўтарилган бу масала анча актуал ва истиқболли бўлиб, чуқур ўрганишни тақозо этади.

Саноат чиқиндиси бўлмиш лигниндан ғўза, каноп, шоли, сабзавот-полиз ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари учун ўғит сифатида фойдаланиш бўйича республика Фанлар академиясининг институтлари, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими илмий муассасалари, Г. С. Зайцев номидаги Бутуниттифоқ ғўза селекцияси ва уруғчилиги илмий-тадқиқот институти, «Союзхлопок» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси тадқиқот ишлари олиб бормоқда. Барча тадқиқотлар унинг юқори самара беришини кўрсатмоқда. Лигнин таъсирида, жумладан, пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 2—4, каноп — 1,3—3, сабзавот-полиз экинлари — 40—50 центнерга кўпайди.

Лигнин солинган тупроқ унумдорлиги ортиши, унинг таркибида гумус, азот, фосфор, калий, шунингдек, ўсимлик яхши ўсиши ҳамда ҳосил шаклланиши учун керакли бир қанча микроэлементлар кўпайиши маълум бўлди.

Пахтачиликда лигнинни ишлатишда уни ерга солиш муддати ва миқдори юзасидан тавсиялар ишлаб чиқилган. Аммо уларда тупроқ-экология хусусиятлари ҳисобга олинмаган бўлиб, гектарига 2,5 тоннадан 70 тоннагача ишлатиш керак, деб кўрсатилмоқда. Бу ҳол уни қишлоқ хўжалигида фойдаланиш масаласи устидаги ишлар поёнига етказилмаганлигини кўрсатади.

Институтлар олиб борган тадқиқотлардан маълум бўлдики, лигнинни экинзорга механизация ёрдамида солишга алоҳида машина керак бўлмайди. Аммонийлашган лигнинни мавжуд гўнгсочар машиналар ёрдамида, лигнинли фосфат ўғитларни эса оддий сеялка билан ерга солиш мумкин.

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимида биохимия ва гидролиз заводлари оқава сувларининг сифат таркибига оид маълумотлар йўқ. Шу боис, улардан қишлоқ хўжалик экинларини такрорий суғоришда фойдаланиш хусусида ҳозирча бир нарса дейиш қийин. Бу масала алоҳида ўрганилиши керак.

РЕДАКЦИЯДАН: В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академияси Ўрта Осиё бўлимидан олинган жавоб бундай тугайди: «Шундай қилиб, лигниннинг қишлоқ хўжалигида қўлланишнинг юксак самарадор эканлигини фан исботлади. Аммо газетада кўтарилган барча масалалар юзасидан тўлиқ жавобни ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими ва республика Фанлар академияси қўшимча тарзда комплекс тадқиқотлар ўтказганидан кейингина бериш мумкин».

Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш илмий ечимнинг юзага келишидан то ишлаб чиқаришга татбиқ этилгунга қадар бўлган муддатни мумкин қадар қисқартиришни талаб этади. Турли илмий муассасаларда «чиғириқ»дан ўтган (буни В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг Ўрта Осиё бўлими ҳам ўз жавобида тасдиқлайди), республиканинг нуфузли идоралари амалиётга жорий этишга хайрихоҳ бўлиб, бунинг учун зарур шароитлар ҳам яратиб бераётган бир пайтда «комплекс тадқиқотлар ўтказилиши»ни кутиш керакмикан?

Аммонийлашган лигниндан ўғит сифатида фойдаланишдан асосий манфаатдор идора — республика Давлат агросаноат комитети мақола хусусида ўз фикрини билдиради, деб кутамиз. Минерал ўғитлар сингари лигнинни ҳам қоплаб ишлаб чиқариш, шу мақсадда қўшимча цех қуриш масаласи ҳам муаммолигича қолмаслиги керак.

Чет элларда

ВОҚЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ФАКТЛАР • ШАРҲЛАР

«ФРАНЦИЯ—СССР» ЖАМИЯТИНИНГ ФАОЛИЯТИ

ПАРИЖ. ТАСС мухбири Виктор Хреков хабар беради: Совет архитектурасининг кейинги йиллардаги ютуқлари тўғрисида ҳикоя қилувчи виставка, ўз асарларида Париж ва матонатли Нормандиянинг бетакрор манзараларини акс эттирган Совет рассомлари асарларининг экспозицияси, олимларнинг тинчлик ва қуролсизланиш проблемаларига бағишланган коллоквиуми, ёшларнинг «Бугунги Совет Иттифоқи» деган, «Давра столи» атрофидаги гурунги, совет модалари намойиши каби Францияда қарийб ҳар куни ўтадиган ҳамда касби, ёши ва сиёсий қарашлари ғоят хилма-хил кишиларнинг қизиқишларига мос мана шу ва бошқа тадбирлар «Франция — СССР» жамиятининг ташаббуси билан ташкил этилган.

Францияда обрў-эътиборли ва таъсир доираси кенг бўлган мазкур оммавий-ижтимоий ташкилотнинг бугунги кунда ўн минглаб активлари, мамлакатнинг ҳамма йирик шаҳарлари ва департаментларида бўлимлари бор, босма нашрлари муттасил чиқиб туради. Бултур жамият ўзининг 40 йиллигини нишонлади. Унинг аъзолари орасида таниқли ёзувчилар, артистлар, режиссёрлар, қаршилик ҳаракатининг ветеранлари, таниқли жамоат ва сиёсат арбоблари бор.

Ташкилотимиз фаолиятининг асосий йўналиши — халқларимиз ўртасида анъанавий дўстлик ва ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга ёрдам беришдан иборатдир, деди ТАСС мухбири билан суҳбатда «Франция — СССР» жамиятининг ижрочи — президенти Мадлен Гильбер. Кейинги йилларда французларнинг Совет Иттифоқига қизиқиши анча кенгайганлигини зўр мамнуният билан қайд этамиз. Жамият ташаббуси билан ташкил этилаётган тадбирларда ҳар йили ўн минглаб кишилар қатнашмоқдалар.

Бултур Францияда ўтказилган РСФСР кунлари зўр муваффақият қозонди. Бу йил Франциянинг қарийб юзта шаҳри ва департаментида Литва ССР иштирокида маданият кунлари бўлиб ўтади. Бундай учрашувлар Совет Иттифоқини яхшироқ билиб олишимизга, унинг тарихи, бой маданий мероси билан чуқурроқ танишиб чиқишимизга имкон беради, деб таъкидлади М. Гильбер. Совет халқи билан француз халқининг фашизмга қарши, биргаликда олиб борган кураш тажрибалари бор, деди у. Ҳозирги вақтда ялпи тинчликни мустаҳкамлаш, қуролсизланиш учун ядро фалокати хавфига қарши курашдан кўра муҳимроқ вазифа йўқ. Франция билан Совет Иттифоқида мана шу олижаноб мақсадларга эришишга салмоқли ҳисса қўшмоқ учун ҳамма имкониятлар бор.

Эрон Ироққа қарши урушда афғонлардан фойдаланмоқда

КОБУЛ. Эрон маъмурлари сохта пропаганда, дўқ-пўписа ва таҳдид таъсири остида Эрон территориясига келиб қолган афғонлардан Ироққа қарши урушда тобора кўпроқ фойдаланмоқдалар. Кейинги кунларнинг ўзидагина Исфахон ва Шамсобод шаҳарларида яшовчи салкам 500 киши чақириқ қоғози олди. Зўрлик билан сафарбар этилган афғонлар фронтга жўнатилишдан олдин Машҳад шаҳри яқинида жойлашган ҳарбий лагерда таълим олишади. Жанг қилишни истамаётган кишиларни қамоққа олиб, турмаларга ташлашади, бу ерда улар ниҳоятда мудҳиш шароитларда сақланади. Яқинда жанг ҳаракатларида қатнашишдан бош тортган 180 киши қамоққа ташланди, деб хабар қилди Бахтар агентлиги.

Мажбур қилишдан ташқари бошқа методлардан ҳам фойдаланмоқдалар. Эрон ҳукумати афғонларнинг ишга жойлашувини қасддан тақиқлаб қўймоқда. Яшаш учун ҳар қандай маблағлардан маҳрум бўлиб қолган афғонлар ўзини ва оила аъзоларини боқиш мақсадида сариқ чақа учун армияда хизмат қилишга ёлланишга мажбур бўлмоқдалар.

(ТАСС).

МАНИЛАДАГИ ВАЗИЯТ

МАНИЛА. Якшанба куни кечқурун ҳарбий тўнтариш қилишга уриниб кўрилган Филиппин пойтахтидаги вазият батамом нормаллашган. 8 июлда сўнгги солдатлар «Манила» меҳмонхонасидан чиқиб кетишди. Филиппин собиқ президенти Маркоснинг мамлакатда ҳокимиятни босиб олмоқчи бўлган тарафдорлари ана шу меҳмонхонани ишғол этиб туришган эди. Улар ультиматум муддати тугашидан анча илгари ҳукумат қўшинларига таслим бўлдилар. Ультиматум муддати тугагандан кейин эса меҳмонхонани қаттиқ ҳужум билан ишғол этишмоқчи эди. Исёнчилар ёлғон буйруқлар билан алданиб, фитнага жалб этилганликларини айтдилар. Исёнчиларга бошчилик қилган собиқ сенатор Артуро Толентино ҳукумат вакиллари билан музокараларга киришдилар. Юстиция министри Нептали Гонсалеснинг сўзларига кўра суд органлари А. Толентинога қонуний ҳокимиятни ағдариб ташлаш мақсадида исён уюштирди, деган айбни қўйиш ниятидадирлар.

Миллий мудофаа министри Хуан Понсе Энриле таслим бўлган солдатлар ҳузурида гапириб, барбод бўлган исён қатнашчилари таъқиб этилмайдилар, деди.

Филиппин президенти Корасон Акино исёнчиларнинг ҳаракатларини «бемаъни авантюра», деб таърифлади. У Манилада нутқ сўзлади. Ҳукумат келгусида шундай воқеалар такрорланишига йўл қўймайди, деди.

(ТАСС).

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

УҚИШГА МАРҲАМАТ!

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети

1986—1987 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ЎРТА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ЎҚУВ ЮРТЛАРИНИНГ

кундузги ва сиртқи бўлимларига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

(702043, Тошкент область, Калинин райони, Назарбек қишлоқ Совети)

Кундузги ўқишга: агрономия, ер тузиш, ўсимликларни ҳимоя қилиш.

ТОШКЕНТ ҲИСОБ-БУХГАЛТЕРИЯ ТЕХНИКУМИ

(700012, Тошкент шаҳри, 12-алоқа бўлими, Сергели-3, 49-уй)

Кундузги ўқишга: қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштириш.

ТОШКЕНТ ПАРРАНДАЧИЛИК ТЕХНИКУМИ

(702166, Тошкент область, Оржоникидзе райони, «Птичник» алоқа бўлими).

Кундузги ўқишга: паррандачилик, ветеринария, чорвачиликни механизациялаштириш ва электрлаштириш.

Р. МУСАМУҲАМЕДОВ НОМЛИ ТОШКЕНТ МЕВА-САБЗАВОТЧИЛИК ТЕХНИКУМИ

(702015, Тошкент область, Тошкент райони, Кенгсой посёлкаси)

Кундузги ўқишга: мева-сабзавотчилик, ўрмон хўжалиги, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, сабзавот ҳамда меваларни сақлаш ва қайта ишлаш.

РЕСПУБЛИКА СИРТҚИ ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

(700128, Тошкент шаҳри, Парашютная кўчаси, 17-уй)

Агрономия, зоотехника, паррандачилик, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш ва электрлаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштириш, автомашиналарга техника хизмати кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш.

БУКА ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ ТЕХНИКУМИ

(702800, Тошкент область, Бўка шаҳри, А. Икромов кўчаси, 39-уй)

Кундузги ўқишга: қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, автомашиналарга техника хизмати кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш.

«ЧИНОЗ» СОВХОЗ-ТЕХНИКУМИ

(702850, Тошкент область, Чиноз райони, Олмазор посёлкаси, Ленин кўчаси, 36-уй)

Кундузги ўқишга: зоотехника, ветеринария, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, чорвачилик фермаларини механизациялаштириш ва электрлаштириш.

«БОЁВУТ» СОВХОЗ-ТЕХНИКУМИ

(703230, Сирдарё область, Боёвут райони)

Кундузги ўқишга: агрономия, ветеринария, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш.

«ФАРҒОНА» СОВХОЗ-ТЕХНИКУМИ

(708322, Сирдарё область, Оқолтин райони)

Кундузги ўқишга: агрономия, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

ЖИЗЗАХ ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

(708017, Жиззах область, Жиззах райони, Навоий номли колхоз)

Кундузги ўқишга: зоотехника, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

АБАЙ НОМЛИ СОВХОЗ-ТЕХНИКУМ

(708708, Жиззах область, Гагарин шаҳри)

Кундузги ўқишга: агрономия, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

Сиртқи ўқишга: агрономия, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш.

ҒАЛЛАОРОЛ ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

(704620, Жиззах область, Ғаллаорол шаҳри)

Кундузги ўқишга: агрономия, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

Сиртқи ўқишга: агрономия, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СОВХОЗ-ТЕХНИКУМ

(708704, Жиззах область, Дўстлик райони)

Кундузги ўқишга: агрономия, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш.

М. УМРЗОҚОВ НОМЛИ ҚУҚОН ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ ТЕХНИКУМИ

(713014, Қўқон шаҳри, Ленин кўчаси, 23 «а»-уй)

Кундузги ўқишга: қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалигини электрлаштириш, чорвачилик фермаларини механизациялаштириш ва электрлаштириш.

Сиртқи ўқишга: қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалигини электрлаштириш, чорвачилик фермаларини механизациялаштириш ва электрлаштириш.

«БЕШАРИҚ» СОВХОЗ-ТЕХНИКУМИ

(713120, Фарғона область, Киров райони)

Кундузги ўқишга: агрономия, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш.

ФАРҒОНА ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

(713740, Фарғона область, «Ёзёвон» посёлкаси)

Кундузги ўқишга: агрономия, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

Сиртқи ўқишга: агрономия, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

АНДИЖОН ҲИСОБ-БУХГАЛТЕРИЯ ТЕХНИКУМИ

(710000, Андижон шаҳри, Дружба кўчаси, 21-уй)

Кундузги ўқишга: қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштириш.

Сиртқи ўқишга: қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштириш.

«САВАЙ» СОВХОЗ-ТЕХНИКУМИ

(711300, Андижон область, Қўрғонтепа райони)

Кундузги ўқишга: агрономия, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш.

АНДИЖОН ЗООВЕТЕРИНАРИЯ ТЕХНИКУМИ

(711020, Андижон область, Марҳамат шаҳри)

Кундузги ўқишга: зоотехника, ветеринария, паррандачилик.

АНДИЖОН ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ ТЕХНИКУМИ

(711043, Андижон область, Шаҳрихон шаҳри, Комаров кўчаси, 2-уй)

Кундузги ўқишга: қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалигини электрлаштириш, автомашиналарга техника хизмати кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш.

Сиртқи ўқишга: қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалигини электрлаштириш, автомашиналарга техника хизмати кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш.

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СОВХОЗ-ТЕХНИКУМ

(717000, Наманган область, Поп райони)

Кундузги ўқишга: агрономия, зоотехника, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

НАМАНГАН ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ ТЕХНИКУМИ

(717121, Наманган область, Тўрақўрғон шаҳри)

Кундузги ўқишга: қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, автомашиналарга техника хизмати кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш.

НАМАНГАН МЕВА-САБЗАВОТЧИЛИК ТЕХНИКУМИ

(717310, Наманган область, Янгиқўрғон посёлкаси)

Кундузги ўқишга: мева-сабзавотчилик, ўсимликларни ҳимоя қилиш, сабзавотчилик.

ТОШКЕНТ ПАХТАЧИЛИК ТЕХНИКУМИ

(702133, Тошкент область, Оржоникидзе райони, «Оққовоқ» посёлкаси)

Кундузги ўқишга: агрономия, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, агрохимия.

Ф. ЭНГЕЛЬС НОМЛИ НАМАНГАН ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

(718000, Наманган шаҳри, Ленин проспекти, 16-уй)

Кундузги ўқишга: агрономия, ипакчилик, зоотехника, ветеринария, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

Сиртқи ўқишга: агрономия, зоотехника, ипакчилик, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

В. Н. ҚОДИРОВ НОМЛИ САМАРҚАНД ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ ТЕХНИКУМИ

(704401, Самарқанд область, Даҳбед посёлкаси)

Кундузги ўқишга: қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалигини электрлаштириш, товаршунослик ва моддий-техника таъминоти.

Сиртқи ўқишга: қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалигини электрлаштириш, товаршунослик ва моддий-техника таъминоти.

Қ. А. ТИМИРЯЗЕВ НОМЛИ САМАРҚАНД ЗООВЕТЕРИНАРИЯ ТЕХНИКУМИ

(703000, Самарқанд шаҳри, Возрождение кўчаси, 8-уй)

Кундузги ўқишга: зоотехника, ветеринария, асаларичилик.

Сиртқи ўқишга: зоотехника.

И. В. МИЧУРИН НОМЛИ САМАРҚАНД МЕВА-САБЗАВОТЧИЛИК ТЕХНИКУМИ

(703902, Самарқанд шаҳри, Миронкўл посёлкаси)

Кундузги ўқишга: агрономия, мева-сабзавотчилик, сабзавот ҳамда меваларни сақлаш ва қайта ишлаш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

Сиртқи ўқишга: агрономия, мева-сабзавотчилик, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

«ҚАТТАҚЎРҒОН» СОВХОЗ-ТЕХНИКУМИ

(704200, Каттақўрғон шаҳри, К. Маркс кўчаси, 116-уй)

Кундузги ўқишга: зоотехника, чорвачилик фермаларини механизациялаштириш ва электрлаштириш.

БУХОРО ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

(705007, Бухоро шаҳри, Газли шоссеси, 32-уй)

Кундузги ўқишга: агрономия, ипакчилик, ветеринария, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

Сиртқи ўқишга: агрономия, ипакчилик, зоотехника, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

«РОМИТАН» СОВХОЗ-ТЕХНИКУМИ

(706402, Бухоро область, Ромитан райони «Ромитан» совхози)

Кундузги ўқишга: агрономия, зоотехника, чорвачилик фермаларини механизациялаштириш ва электрлаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштириш.

ҚАРШИ ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

(730019, Қарши шаҳри, Хонобод шоссеси, 19-уй)

Кундузги ўқишга: агрономия, зоотехника, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

Сиртқи ўқишга: агрономия, зоотехника, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бахгалтерия ҳисоби.

ҚАМАШИ ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

(731438, Қашқадарё область, Қамаши райони)

Кундузги ўқишга: агрономия, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

У. ЮСУПОВ НОМЛИ СОВХОЗ-ТЕХНИКУМ

(731408, Қашқадарё область, Нишон райони)

Кундузги ўқишга: ветеринария, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштириш.

ТЕРМИЗ ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

(732008, Термиз шаҳри, Оржоникидзе кўчаси, 41-уй)

Кундузги ўқишга: ветеринария, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

Сиртқи ўқишга: қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

ГАГАРИН ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ ТЕХНИКУМИ

(733115, Сурхондарё область, Гагарин райони, «Комсомолобод» посёлкаси)

Кундузги ўқишга : қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, чорвачиликни механизациялаштириш ва электрлаштириш, автомобилларга техника хизмати кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш.

«ҲАЗОРБОҒ» СОВХОЗ-ТЕХНИКУМИ

(733514, Сурхондарё область, Денов райони)

Кундузги ўқишга: агрономия, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш.

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СОВХОЗ-ТЕХНИКУМ

(733306, Сурхондарё область, Ленин йўли райони)

Кундузги ўқишга: агрономия, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш.

СИРДАРЁ ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ ТЕХНИКУМИ

(708412, Сирдарё область, «Малик» совхози)

Кундузги ўқишга: қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш ва электрлаштириш, автомашиналарга техника хизмати кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш.

Сиртқи ўқишга: қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш ва электрлаштириш, автомашиналарга техника хизмати кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш.

«КОММУНИЗМ» СОВХОЗ-ТЕХНИКУМИ

(733613, Сурхондарё область, Сариосиё райони, Қарашиқ посёлкаси)

Кундузги ўқишга: мева-сабзавотчилик, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш.

ХИВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

(741413, Хива шаҳри, Тозабоғ кўчаси, 2-уй)

Кундузги ўқишга: агрономия, зоотехника, ветеринария, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалигини электрлаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

Сиртқи ўқишга: агрономия, зоотехника, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалигини электрлаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

НУКУС ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

(742009, Қорақалпоғистон АССР, Нукус шаҳри)

Кундузги ўқишга: агрономия, ветеринария, чорвачилик фермаларини механизациялаштириш ва электрлаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

Сиртқи ўқишга: агрономия, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, чорвачилик фермаларини механизациялаштириш ва электрлаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

Қ. АУЭЗОВ НОМЛИ СОВХОЗ-ТЕХНИКУМ

(743301, Қорақалпоғистон АССР, Чимбой шаҳри)

Кундузги ўқишга: қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, автомашиналарга техника хизмати кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

«ШУМАНАЙ» СОВХОЗ-ТЕХНИКУМИ

743136, Қорақалпоғистон АССР, Шуманай посёлкаси, Интернационал кўчаси, 2-уй)

Кундузги ўқишга: қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалигини электрлаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

Й. Р. ҚУРБОНОВ НОМЛИ ТЎРТКУЛ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

(743700, Қорақалпоғистон АССР, Тўрткўл шаҳри, Беруний кўчаси, 28-уй)

Кундузги ўқишга: агрономия, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

Сиртқи ўқишга: агрономия қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида бухгалтерия ҳисоби.

УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ 50 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ СОВХОЗ-ТЕХНИКУМ

(743818, Қорақалпоғистон АССР, Элликқалъа райони)

Кундузги ўқишга: зоотехника, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштириш.

ҚАБУЛ ҚОИДАЛАРИ:

Ўрта махсус қишлоқ хўжалик ўқув юртларининг кундузги бўлимига 30 ёшгача, сиртқи бўлимига эса ёшидан қатъи назар, саккиз синф ҳажмида ёки ўрта маълумотга эга бўлган ҳамда кириш имтиҳонларини муваффақиятли топширган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Кундузги ўқишга ўрта ҳунар-техника билим юртини тамомлагандан сўнг икки йиллик иш стажига эга бўлган шахслар қабул қилинади. Билим юртини «аъло» баҳолар билан битириб, педагогика совети томонидан ўқишга тавсия этилганлардан эса иш стажи талаб қилинмайди.

Ўрта қишлоқ хўжалик ўқув юртларининг кундузги бўлимларига аризалар саккиз синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлардан 31 июлгача, ўрта маълумотга эга бўлганлардан эса 14 августгача қабул қилинади.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ — 1 августдан 20 августгача ўтказилади.

СИРТҚИ БЎЛИМГА:

Аризалар бухгалтерия, қишлоқ хўжалигини планлаштириш, товаршунослик, автомобилларга техника хизмати кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш бўлимларига 31 июлгача қабул қилиниб, кириш имтиҳонлари 1 августдан 20 августгача ўтказилади. Бошқа ҳамма мутахассисликлар бўйича аризалар 2 октябрдан 30 ноябргача қабул қилинади, кириш имтиҳонлари эса 1 ноябрдан 15 ноябргача ўтказилади.

Ариза ўрта махсус ўқув юртининг директори номига ёзилиб, унда танланган мутахассислик кўрсатилади.

Аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: меҳнат дафтарчасидан кўчирма, ягона форма бўйича расмийлаштирилган йўлланма, саккизинчи синфни ёки ўрта мактабни битирганлиги тўғрисидаги ҳужжатнинг асл нусхаси, соғлиғи тўғрисидаги медицина справкаси (086/У форма), 3х4 см. ҳажмидаги 4 дона фотосурат.

Ўқув юртларига кирувчилар паспорт ёки туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномани, ҳарбий билет ёки ҳарбий рўйхатда турганлик тўғрисидаги ҳужжатни шахсан кўрсатадилар. Ўрта ҳунар-техника билим юртини битирганлик тўғрисидаги ҳужжат унда умумий ўрта таълим программаси ҳажмида фанлар ўтилгани кўрсатилган тақдирдагина ўқишга кириш учун асос бўла олади.

8-синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар — она тилидан (диктант), математикадан (оғзаки); 10-синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар — экономика, қишлоқ хўжалиги ҳамда чорвачиликни механизациялаштириш ва электрлаштириш мутахассисликлари бўйича она тили ва адабиётдан (иншо), математикадан (оғзаки); товаршунослик, қишлоқ хўжалик ва ўрмон хўжалиги мутахассисликлари бўйича она тили ва адабиётдан (иншо), химиядан (оғзаки) кириш имтиҳонларини топширадилар.

Саккиз йиллик мактабни Фахрий ёрлиқ билан, ўрта мактабни олтин ёки кумуш медаль билан тугатганлар, СССР Қуролли Кучлари, СССР Давлат хавфсизлиги комитети қўшинлари ва органларида хизмат қилиб, ҳарбий хизматдан запасга бўшатилган (икки йил мобайнида) офицерлар, прапоршчиклар ва мичманлар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинадилар.

Ўрта махсус ўқув юртларига корхона, қурилиш, колхоз, совхоз ва бошқа ташкилотларнинг йўлланмалари билан келганлар кириш имтиҳонларидан қониқарли баҳо олсалар конкурссиз қабул қилинадилар.

Саккизинчи синфни битирганлар учун кундузги ўқиш муддати — ветеринария, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини асраш ва қайта ишлаш, паррандачилик, ўсимликларни ҳимоя қилиш, агрохимия, ўрмончилик, ер тузиш, ипакчилик ва мева-сабзавотчилик мутахассисликлари бўйича 3 йилу 6 ой, агрономия, зоотехника, мутахассисликлари бўйича 3 йилу 7 ой, бухгалтерия, планлаштириш, товаршунослик, асаларичилик бўйича 2 йилу 10 ой, чорвачилик фермаларини механизациялаштириш ва электрлаштириш, қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш ва электрлаштириш бўлимларида 3 йилу 10 ой.

Ўрта мактабни тугатганлар учун эса ўқиш муддати — агрономия, зоотехника, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини асраш ва қайта ишлаш, паррандачилик, ўсимликларни ҳимоя қилиш, агрохимия, ўрмончилик, ер тузиш, ипакчилик, мева-сабзавотчилик, сабзавотчилик мутахассисликлари бўйича 2 йилу 6 ой, бухгалтерия, товаршунослик, асаларичилик бўлимларида 1 йилу 10 ой, қишлоқ хўжалиги, чорвачиликни механизациялаштириш ва электрлаштириш бўлимларида эса 2 йилу 8 ой.

Сиртқи бўлимда ўқиш муддати — саккиз синф маълумотига эга бўлганлар учун агрономия, зоотехника мутахассисликлари бўйича 4 йилу 6 ой, бухгалтерия бўлимида 3 йилу 9 ой, техник-механик мутахассисликлари бўйича 4 йилу 10 ой, асаларичилик мутахассислиги бўйича эса 3 йилу 10 ой.

Ўрта маълумотга эга бўлганлар учун эса агрономия, зоотехника мутахассисликлари бўйича 2 йилу 6 ой, бухгалтерия, асаларичилик мутахассисликлари бўйича 1 йилу 10 ой ва техник-механик мутахассисликлари бўйича эса 2 йилу 11 ой.

Р. — 08860. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Б. — 160. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12